

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 20.12.2011
KOM(2011) 897 lõplik

2011/0437 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

kontsessioonilepingute sõlmimise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEK(2011) 1588 lõplik}

{SEK(2011) 1589 lõplik}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Komisjon teatas kavatsusest võtta vastu kontsessioonide käsitlev seadusandlik algatus oma 13. aprilli 2011. aasta teatises „Ühtse turu akt – kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks”.

Ehitustööde kontsessioonide andmist reguleeritakse praegu üksnes piiratud arvu teiseste õigusaktidega, teenuste kontsessioonide aga ainult Euroopa Liidu toimimise lepingu üldpõhimõtetega. Selline seaduselünk põhjustab tõsiseid moonutusi siseturul, piirates Euroopa ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu kontsessioonilepingutega seotud majanduslikele võimalustele. Selline õiguskindluse puudumine vähendab ka tõhusust.

Käesoleva algatuse eesmärk on vähendada kontsessioonide andmisega seotud ebakindlust ja seega saavad sellest kasu avaliku sektori hankijad ja ettevõtjad. ELi õigusaktidega ei piirata avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija vabadust täita avalikke huve teenivaid ülesandeid oma pädevuse piires oma vahendeid kasutades, kuid kui avaliku sektori hankija otsustab selliste ülesannete täitmisel kasutada välise üksuse abi, tuleb kõigile ELi ettevõtjatele tagada tegelik juurdepääs turule.

Arvestades paljude ELi liikmesriikide rangeid eelarvepiiranguid ja majandusraskusi, on avaliku sektori vahendite tõhus jaotamine eriti oluline. Kontsessioonide andmise asjakohane õigusraamistik soodustaks avaliku ja erasektori investeeringuid taristutesse ja strateegilistesse teenustesse majanduslikult kõige tasuvamal viisil. Kontsessioonide käsitleva seadusandliku algatuse võimalusi avaliku ja erasektori partnerlust toetava ELi raamistiku loomiseks käsitleti komisjoni 2009. aasta teatises „Era- ja avaliku sektori investeeringute kasutamine majanduse elavdamiseks ja pikaajalise struktuurimuutuse saavutamiseks: avaliku ja erasektori partnerluse arendamine”.

Käesolev eelnõu esitatakse riigihankedirektiivide läbivaatamise raames¹. Selle tulemusel võetakse vastu eraldi õigusakt, millega reguleeritakse kontsessioonide andmist ning mille eesmärk koos kahe ettepanekuga vaadata läbi riigihankedirektiivid (2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ) on luua riigihangete jaoks ajakohastatud õigusraamistik.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Ajavahemikul 12. mai kuni 9. juuli 2010 toimus komisjoni internetiarutelu avalikkusega. Ajavahemikul 5. august kuni 30. september 2010 peeti avalik arutelu äriühingute, sotsiaalpartnerite ja võrgustiku sektori hankijatega. Arutelude käigus leidis kinnitust, et õiguskindluse puudumine põhjustas probleeme, ja ilmnemiseid

¹ KOM(2010) 608 (lõplik), punkt 1.4, ettepanek nr 17.

tõkked, millega ettevõtjad seisavad silmitsi seoses turulepääsuga. Ka näitasid arutelud, et tuleks võtta asjakohaseid ELi meetmeid. Arutelude tulemused on esitatud veebisaidil

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/concessions_en.htm

Kõnealuseid järeldusi kinnitati ka mitmel kahepoolisel kohtumisel liikmesriikide, kohalike omavalitsuste, kõnealustes valdkondades tegutsevate ettevõtjate esindajatega ja tööstusharu ühendustega.

Arutelude käigus kogutud teavet võeti arvesse mõju hindamise aruandes, mida mõju hindamise komitee analüüsis ja mille ta kinnitas 21. märtsil 2011. Mõju hindamise komitee soovitas eelkõige esitada täiendavaid tõendeid probleemide ulatuse, tuvastatud moonutuste tagajärgede, riigihankelingute ja kontsessioonide erineva kohtlemise ning mõjuhinnangu analüüsides ja valikuvõimaluste võrdluse kohta. Neid soovitusi võeti mõjuhinnangu uuesti esitatud versioonis arvesse. Mõju hindamise komitee arvamus aruande kohta on avaldatud koos käesoleva ettepanekuga, mõju hindamise aruandega ja aruande kokkuvõttega.

Aruanne kinnitas, et on vaja uusi õigusakte. Selles leiti, et tingimused ei ole ettevõtjate jaoks võrdsed, mistõttu jäävad ärivõimalused tihti kasutamata. Selline olukord suurendab kulusid ning kahjustab teistes liikmesriikides asuvaid konkurente, avaliku sektori hankijaid, võrgustiku sektori hankijaid ja tarbijaid. Lisaks jäävad nii kontsessioonide määratlus kui ka aluslepingust tulenevate läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise kohustuste täpne sisu selgusetuks. Sellest tingitud õiguskindluse puudumine suurendab ebaseaduslikult sõlmitud lepingute tühistamise või ennetähtaegse lõpetamise ohtu ning paneb ametiasutused kontsessioonide kasutamisest loobuma, ehkki kontsessioonileping võiks olla heaks lahenduseks.

Isegi siis, kui liikmesriigid võtaksid vastu õigusakti, millega luuakse aluslepingu põhimõtetele tuginev õigusraamistik, puuduks endiselt õiguskindlus seoses sellega, kuidas riikide seadusandjad kõnealuseid põhimõtteid tõlgendavad, ning säiliks märkimisväärsed erinevused eri liikmesriikide õigusaktide vahel. Teatavatel juhtudel on märgitud, et tulenevalt siseriiklike õigusaktide täielikust puudumisest antakse kontsessioone vahetult, millega kaasnevad kuritarvitused ja isegi korruptsioon.

Optimaalse lahendusena pakuti ehitustööde riigikontsessioonide suhtes praegu kohaldavatel sätetel põhinevat õigusakti, mida kohandatakse ja täiendatakse teatavate erisätetega. Piiravam lähenemisviis oleks laiendada kontsessioone riigihankelingute suhtes kohaldatavate sätetega. Kõnealust lähenemisviisi ei peetud otstarbekaks, kuna on oht, et avaliku sektori hankijad võiksid kontsessioonide kasutamisest loobuda.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku aluseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 53 lõige 1, artikkel 62 ja artikkel 114.

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse ettepaneku selles osas, mis ei kuulu ELi ainupädevusse.

Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärgi täielikult saavutada järgmisel põhjusel.

Teatavaid piirmäärasid ületavate riigihangete puhul on menetluste koordineerimine oluline vahend, millega viia lõpule siseturu arendamine riigihangete valdkonnas, tagades ettevõtjatele tõhusa ja võrdse juurdepääsu kontsessioonidele kogu ühtsel turul. Üleeuroopalised hankemenetlused parandavad riigihangete läbipaistvust ja objektiivsust, mille tulemusel tekib märkimisväärne kokkuhoid ja paranevad hangete tulemused, millest saavad kasu liikmesriikide ametiasutused ja selle kaudu ka Euroopa maksumaksjad.

Seda eesmärki ei saa vajalikul määral täita liikmesriikide meetmete abil, mis tooks vältimatult kaasa erinevused nõuete vahel ja võimalik, et ka vastuolulised menetluskorrad, mis omakorda suurendavad õiguslikku keerukust ja takistavad põhjendamatult piiriüleseid tegevusi. Seni ei ole paljud liikmesriigid tõlgendanud, selgitanud ega rakendanud aluslepingu asjakohaseid läbipaistvust ja võrdset kohtlemist käsitlevaid põhimõtteid viisil, mis tagaks, et kontsessioonid antakse nõuetekohaselt. On ebatõenäoline, et sellest tuleneva õiguskindluse puudumise ja turgude sulgemisega seotud probleeme saaks lahendada ilma sekkumiseta asjakohasel tasandil.

Selleks et kõrvaldada kogu ELi hõlmava kontsessioonituru praegused tõkked, tagada lähenemine ja võrdsed tingimused ning asjade ja teenuste vaba liikumine kõigis 27 liikmesriigis, on vaja võtta meetmeid ELi tasandil.

Seepärast on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek vastab proportsionaalsuse põhimõttele, sest see ei lähe kaugemale, kui on vaja siseturu nõuetekohase toimimise tagamise eesmärkide saavutamiseks, sätestades kontsessioonide andmise miinimumeeskirjad.

Mõju hindamise käigus esitati mitmeid lahendusi. Siis analüüsiti, kas need vastaksid asjakohaselt õigusakti eesmärkidele. Analüüs näitas, et eesmärgi ei saa saavutada rikkumismenetluse ega muude selliste mitteseadusandlike vahenditega nagu pehme õiguse vahendid. Leiti, et praegu ehitustööde riigikontsessioonide suhtes kohaldatavad põhisätted ei ole piisavad, sest need ei taga piisavat õiguskindlust ja aluslepingu põhimõtete järgimist. Samas leiti, et üksikasjalikum õigusakt, mis oleks sarnasem riigihanketähtaegade sõlmimist käsitlevate kehtivate eeskirjadega, läheks kaugemale sellest, mida on eesmärkide saavutamiseks vaja.

- **Õigusakti valik**

Kuna ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artikli 53 lõikel 1, artiklil 62 ja artiklil 114, ei ole aluslepinguga lubatud kasutada määrust, mida kohaldataks nii asjade kui ka teenuste hangete suhtes. Seepärast on kavandatud õigusakt direktiiv.

Mitteseadusandlikud valikuvõimalused jäeti mõjuhindangus esitatud üksikasjalikel põhjustel kõrvale.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ühenduse eelarvet.

5. LISATEAVE

- **Ülevaatamis-/läbivaatamis-/aegumisklausel**

Ettepanek sisaldab läbivaatamisklauslit seoses artiklis 5 sätestatud piirmäärade kohaldamise majandusliku mõjuga siseturule.

- **Ettepaneku üksikasjalik selgitus**

Eelduste kohaselt tagatakse kavandatava direktiiviga kontsessioonide andmisel läbipaistvus, õiglus ja õiguskindlus ning seega parandatakse investeerimisvõimalusi ja suurendatakse ehitustööde ja teenuste pakkumist ja kvaliteeti. Direktiivi kohaldatakse nende kontsessioonide suhtes, mis antakse pärast selle jõustumist. See säte on kooskõlas muudetud lepinguid käsitlevate Euroopa Liidu Kohtu kohtuotsustega (ilma et see piiraks selliste ajutiste kokkulepete kohaldamist, mis on vajalikud üksnes selleks, et tagada teenuse osutamise jätkumine uue kontsessiooni andmiseni).

Eespool osutatud kasu loodetakse saada tänu kontsessiooni andmise suhtes kohaldatavale mitmele menetlusnõudele ja selgitusele, millel on kaks peamist eesmärki: suurendada õiguskindlust ja tagada kõigile Euroopa ettevõtjatele parem juurdepääs kontsessiooniturgudele.

Õiguskindlus

Käesoleva direktiivi põhieesmärk on tagada kontsessioonide suhtes kohaldatav selge õigusraamistik ja selgelt piiritleda selle raamistiku reguleerimisala. Konkreetsed kohustused kontsessioonide valdkonnas aitavad õiguskindlust suurendada, tagades ühelt poolt avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele selged eeskirjad, mis hõlmavad kontsessioonide andmist käsitlevaid aluslepingu põhimõtteid, ning andes teiselt poolt ettevõtjatele miinimumtagatised seoses kontsessioonide andmise menetlusega.

Määratlus. Käesoleva kontsessioonide andmist käsitleva direktiivi ettepanekuga on ette nähtud kontsessioonide täpsem määratlus, milles osutatakse operatsiooniriski mõistele. Selgitatakse, millist liiki riske käsitatakse operatsiooniriskina ja kuidas määratletakse märkimisväärne risk. Ka osutatakse kontsessioonide maksimaalsele kehtivusajale.

Aluslepingust tulenevad kohustused viiakse sisse teisesesse õigusesse. Ettepanekuga laiendatakse enamikke praegu ehitustööde riigikontsessioonide suhtes kohaldatavaid kohustusi kõigile teenuste kontsessioonidele. . Ka sätestatakse selles mitu konkreetset ja täpsemat nõuet, mida kohaldatakse aluslepingu põhimõtete alusel (nagu neid on tõlgendatud Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikas) kontsessioonide andmise menetluse eri etappide suhtes. Lisaks laiendatakse teiste õigusaktide kohaldamist ka kommunaalteenuste valdkonna kontsessioonilepingutele, mis praegu ei kuulu selliste õigusaktide reguleerimisalasse.

Avaliku sektori koostöö. Esineb märkimisväärsed õiguskindlusetust seoses sellega, mil määral peaks riigihanke-eeskirjad hõlmama koostööd ametiasutuste vahel. Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat tõlgendavad liikmesriigid ja isegi avaliku sektori hankijad erinevalt. Seepärast selgitatakse käesolevas ettepanekus seda, millistel juhtudel ei kohaldata kontsessioonide andmise eeskirju avaliku sektori hankijate vahel sõlmitud kontsessioonilepingute suhtes. See selgitus lähtub Euroopa Kohtu asjakohase kohtupraktikaga kehtestatud põhimõtetest.

Muudatused. Kontsessioonide muutmine nende kehtivusajal on valdkonna esindajate jaoks järjest olulisem ja suurem probleem. Kontsessioonide muutmist käsitlev konkreetne säte hõlmab kohtupraktika käigus kujunenud põhilahendusi ja pakub pragmaatilist lahendust, kuidas lahendada ettearvamatud olukorrad, mis tulenevad kontsessioonide muutmisest nende kehtivusajal.

Parem juurdepääs kontsessiooniturule

Ettepanekuga on ette nähtud parandada olulisel määral ettevõtjate juurdepääsu kontsessiooniturule. Sätete eesmärk on eelkõige suurendada kontsessioonide andmise menetluse läbipaistvust ja õiglust, vähendades avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate meelevaldsust otsuste tegemisel sellistes küsimustes nagu eelnev ja järgnev avalikustamine, menetluslikud tagatised, valikukriteeriumid ja kontsessioonide andmise kriteeriumid ning pakkujate jaoks kehtestatud tähtajad. Peale selle tagatakse nendega õiguskaitse parem kättesaadavus, et hoida ära kõnealuste sätete eiramine või lahendada nende eiramisega seotud probleemid.

Avaldamine Euroopa Liidu Teatajas. Selleks et tagada läbipaistvus ja kõigi ettevõtjate võrdne kohtlemine, on käeoleva ettepanekuga ette nähtud vähemalt 5 000 000 euro suuruste kontsessioonilepingute kohustuslik avaldamine. Seda piirmäära, mida juba kohaldatakse ehitustööde kontsessioonide suhtes, on nüüd laiendatud ka teenuste kontsessioonidele, võttes arvesse arutelusid ja uuringuid, mis komisjon korraldas käesoleva ettepaneku ettevalmistamise raames. Selle eesmärk on hoida täiendav halduskoormus ja kulud proportsionaalsed lepingute väärtusega ning keskenduda selget piiriülest huvi pakkuvatele lepingutele. Piirmäära kohaldatakse lepingus sätestatud meetodi alusel arvutatud kõnealuste lepingute väärtuse suhtes. Teenuste puhul kajastab see väärtus kontsessiooni kehtivusajal kontsessioonäri poolt osutatavate kõigi teenuste hinnangulist koguväärtust.

Uute eeskirjadega on ka kindlaks määratud minimaalne teave, mida võimalikele pakkujatele tuleb anda.

Tähtajad. Käesoleva ettepanekuga kehtestatakse ka mis tahes kontsessiooni andmise menetluse puhul kontsessioonide taotluste esitamise miinimumtähtajaks 52 päeva, nagu praegu kehtib ehitustööde riigikontsessioonide puhul. Kontsessioonide jaoks on otsustatud ette näha pikemad tähtajad kui riigihankelepingute puhul, arvestades seda, et kontsessioonilepingud on tavaliselt keerulisemad.

Valiku- ja välistamiskriteeriumid. Ettepanekuga on ette nähtud kohustused seoses valikukriteeriumidega, mida avaliku või võrgustiku sektori hankijatel tuleb järgida kontsessioonide andmisel. Need eeskirjad ei ole nii ranged kui praegu riigihankelepingute suhtes kohaldatavad sarnased sätted. Siiski piiratakse nende eeskirjadega valikukriteeriume kriteeriumidega, mis on seotud pakkuja majandusliku

ja tehnilise suutlikkusega, ning piiratakse nõuetekohaste välistamiskriteeriumide ulatust.

Pakkumuse hindamise kriteeriumid. Ettepanekuga on ette nähtud kohustus kohaldada objektiivseid kontsessioonide esemega seotud kriteeriume, mis tagavad läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtete järgimise ning pakkumuste hindamise tegeliku konkurentsi tingimustes, mis võimaldab kindlaks teha avaliku või võrgustiku sektori hankija saadavat üldist majanduslikku kasu. Kõnealused kriteeriumid peaksid aitama vältida avaliku ja võrgustiku sektori hankijate meelevaldseid otsuseid ning need kriteeriumid tuleb eelnevalt avaldada ja need peavad olema loetletud kahanevas tähtsuse järjekorras. Liikmesriigid või avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad, kes seda soovivad, võivad kontsessioonide andmisel ette näha ka majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriumi ja seda kohaldada.

Menetluslikud tagatised. Erinevalt riigihankedirektiividest ei sisalda kavandatavad eeskirjad pakkumuste hindamiseks kasutatavat kindlaksmääratud menetluste kogumit. Selline lahendus võimaldab avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel järgida kontsessioonide andmisel paindlikumaid menetlusi, mis kajastavad eelkõige liikmesriigi õigustraditsioone ja võimaldavad kontsessioonide andmise menetlust kõige tõhusamalt korraldada. Siiski on ettepanekuga ette nähtud mitu menetluslikku tagatist, mida kohaldatakse kontsessioonide andmise suhtes eelkõige läbirääkimiste ajal. Nende tagatiste eesmärk on tagada õiglane ja läbipaistev menetlus.

Parandusmeetmed. Käesoleva ettepanekuga on ette nähtud laiendada heastamisvahendite direktiivide (direktiivid 89/665/EMÜ ja 92/13/EÜ, mida on muudetud direktiiviga 2007/66/EÜ) reguleerimisala kõigile piirmäära ületavatele kontsessioonilepingutel, et tagada kontsessioonide andmise otsuste kohtus vaidlustamise tõhusad vahendid ning tagada minimaalsed õiguskaitsestandardid, mida avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad peavad järgima.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

kontsessioonilepingute sõlmimise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

järgides seadusandlikku tavamenetlust

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu tasandil selgete eeskirjade puudumine kontsessioonilepingute sõlmimise kohta suurendab õiguskindlusetust, takistab teenuste vaba osutamist ja häirib siseturu toimimist. Seetõttu ei saa ettevõtjad, eriti väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) kasutada siseturul oma õigusi ja jäävad ilma olulistest ärivõimalustest ning ametiasutused ei pruugi leida parimat kasutust riigi rahale, nii et ELi kodanikud saaksid kasu parima hinnaga kvaliteetteenustest. Kontsessioonide andmise sobilik õigusraamistik tagaks kõigile Euroopa Liidu ettevõtjatele tõhusa ja mittediskrimineeriva juurdepääsu turule ja õiguskindluse, soodustades avaliku sektori investeeringuid taristutesse ja teenustesse, mis on kodanike jaoks strateegilised.
- (2) Riigihanked täidavad väga olulist rolli „Euroopa 2020” strateegias⁴, kuna need on üks turupõhistest vahenditest aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu toetamiseks ning aitavad samas tagada, et avaliku sektori raha kasutatakse kõige tõhusamalt. Ehitustööde kontsessioonide andmist reguleeritakse praegu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiviga 2004/18/EÜ (ehitustööde

² ELT C , , lk .

³ ELT C , , lk .

⁴ KOM(2010) 2020 (lõplik), 3.3.2010.

riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta), samas kui piiriülest huvi pakkuvate teenuste kontsessioonide andmise suhtes kohaldatakse aluslepingu põhimõtteid, eriti kaupade vaba liikumise, asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtteid, samuti nendest tulenevaid põhimõtteid, nt võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise, vastastikuse tunnustamise, proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtteid. Esineb õiguskindluse puudumise oht, mis on seotud kõnealuste põhimõtete tõlgendamisega riikide seadusandjate poolt, ning oht märkimisväärsete erinevuste kujunemiseks eri liikmesriikide õigusaktide vahel. Selle ohu olemasolu kinnitab Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktika, kuid kontsessioonilepingute sõlmimise teatavate aspektidega on tegeletud ainult osaliselt. Selleks et kõrvaldada praegused siseturu moonutused, on seega vaja aluslepingu põhimõtteid kõigis liikmesriikides ühtselt konkretiseerida ja vältida erinevusi nende tõlgendamisel.

- (3) Käesoleva direktiiviga ei tohiks mis tahes viisil piirata liikmesriikide või ametiasutuste vabadust otsustada ehitustöid või teenuseid pakkuda üldsusele otse või allhanke korras kolmandatelt isikutelt. Et täita riikliku poliitika eesmärke, peaks liikmesriikidel või ametiasutustel olema vabadus määrata kindlaks osutatava teenuse näitajad, sealhulgas teenuse kvaliteedi või hinna mis tahes tingimused.
- (4) Teatavat maksumust ületavate kontsessioonide puhul on siiski asjakohane näha ette selliste lepingute sõlmimise riiklike menetluste teatav minimaalne koordineerimine, mis lähtuks nimetatud põhimõtetest, et tagada kontsessioonide avatus konkurentsile ja piisav õiguskindlus. Kõnealused koordineerivad sätted ei peaks minema kaugemale sellest, mida on vaja eespool nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Liikmesriikidel peaks siiski olema lubatud kõnealuseid sätteid täiendada ja edasi arendada, kui nad peavad seda asjakohaseks, et eeskätt paremini tagada eespool nimetatud põhimõtete järgimine.
- (5) Samuti tuleks kehtestada teatavad nõuded, mis aitaksid koordineerida ehitustööde ja teenuste kontsessioonide andmist vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris, pidades silmas, et riigiasutused võivad mõjutada nimetatud sektorites tegutsevaid üksusi ning võttes arvesse kõnealuste turgude suletust, mis on tingitud liikmesriikide antud eri- või ainuõigustest, mida rakendatakse kõnealust teenust pakkuvate võrkude varustamise, pakkumise ja käitamise suhtes.
- (6) Kontsessioonid on rahaliste huvidega seotud lepingud, mis on sõlmitud ühe või mitme ettevõtja ja ühe või mitme avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija vahel eesmärgiga hankida ehitustöid või teenuseid, kui tasu seisneb tavaliselt õiguses kasutada lepingu esemeks olevaid ehitisi või osutada lepingu esemeks olevaid teenuseid. Ehitustööde tegemise ja teenuste osutamise suhtes kohaldatakse avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija määratletud ning juriidiliselt täitmisele pööratavaid ja siduvaid erikohustusi. Seevastu teatavaid riiklike akte, nagu tegevusload või litsentsid, millega riik või ametiasutus kehtestab majandustegevuse tingimused, ei loeta kontsessioonideks. Sama kehtib teatavate lepingute puhul, mille esemeks on ettevõtja õigus kasutada teatavat avalikku ala või avalikke vahendeid, nt maa rendilepingud, kusjuures riik või avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kehtestab üksnes üldised kasutustingimused, nõudmata spetsiaalsete ehitustööde tegemist või teenuste osutamist.

- (7) Kontsessiooni ja riigihankelepingu mõistete tõlgendamisest tulenevad raskused on lõõnud kõikuma sidusrühmade õiguskindluse ning Euroopa Liidu Kohus on pidanud selles valdkonnas langetama arvukalt otsuseid. Seepärast tuleks kontsessiooni määratlust selgitada, viidates eelkõige olulise operatsiooniriski mõistele. Kontsessiooni põhiomadusega – õigusega kasutada ehitisi või osutada teenuseid – kaasneb kontsessioonääri jaoks alati majanduslik risk, et tehtud investeering ning ehitise ekspluateerimise või teenuste osutamisega seotud kulud ei tasu end ära. Kontsessiooni andmise erisätete kohaldamine ei oleks õigustatud, kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija vabastaks kontsessioonääri mis tahes võimalikust kahjust, tagades talle miinimumtulu, mis võrduks vähemalt kontsessioonääri kantud kuluga lepingutingimuste täitmisel. Samal ajal tuleks teha selgeks, et teatavad lepingud, mille kulud kannab täielikult avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija, peaks kvalifitseeruma kontsessioonidena, kui ettevõtja investeeringute ja tekkinud kulude tasateenimine seoses ehitustööde tegemise või teenuse osutamisega sõltub tegelikult nõudlusest teenuse või vara järele või nende kättesaadavusest.
- (8) Kui sektoripõhiste õigusaktidega nähakse kontsessioonäärile ette tagatis, et lepingu täitmisega seotud investeeringud ja kulud kaetakse, ei loeta sellist lepingut kontsessiooniks käesoleva direktiivi tähenduses.
- (9) Eri- või ainuõiguste mõiste on käesoleva direktiivi reguleerimisala määratlemisel kesksel kohal, kuna selliste üksuste suhtes, mis ei ole artikli 4 lõike 1 punkti 1 tähenduses võrgustiku sektori hankijad ega avalik-õiguslikud äriühingud, kohaldatakse direktiivi sätteid üksnes niivõrd, kuivõrd nad teostavad ühte selliste õigustega hõlmatud tegevust. Seepärast on asjakohane selgitada, et õigusi, mis on antud objektiivsetel kriteeriumidel põhineva menetluse käigus eelkõige liidu õigusaktide kohaselt ja mille puhul on tagatud piisav avaldamine, ei käsitata käesoleva direktiivi kohaste eri- või ainuõigustena. Kõnealuste õigusaktide hulka peaksid kuuluma Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/30/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta,⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/92/EÜ elektri siseturu ühiseeskirjade kohta,⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta,⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta⁸ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007 mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70⁹. Avaliku sektori üha mitmekesisemaks muutuv tegevus on tekitanud riigihangete mõiste selgema määratlemise vajaduse. Euroopa Liidu eeskirjades kontsessioonide kohta osutatakse ehitustööde ja teenuste saamisele tasu eest, mis seisneb kõnealuste ehitiste või teenuste kasutamises. Saamist tuleks siinkohal mõista laiemas tähenduses kõnealustest ehitustöödest ja teenustest tulenevate hüvede saamisena, millega ei kaasne tingimata omandiõiguse üleminekut avaliku sektori või

⁵ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 1.

⁶ EÜT L 27, 30.1.1997, lk 20.

⁷ EÜT L 15, 21.1.1998, lk 14.

⁸ EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3.

⁹ ELT L 315, 3.12.2007, lk 1.

võrgustiku sektori hankijale. Lisaks ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse tavaliselt ka mõne tegevuse pelk rahastamine, mis on tihti seotud kohustusega hüvitada saadud summad, kui neid ei kasutata eesmärgipäraselt.

- (10) Samuti on vaja selgitada, mida tuleks mõista üksikhanke all, mille puhul direktiivis sätestatud piirmäärade järgimisel tuleb arvesse võtta kõigi hanke jaoks antud kontsessioonide koondmaksumust ning mis tuleb avaldada tervikuna, ehkki selle võib osadeks jaotada. Üksikhanke mõiste hõlmab kõiki teatava projekti elluviimiseks vajalikke asju, ehitustöid ja teenuseid. Üksikprojekti olemasolule võivad viidata näiteks avaliku sektori hankija poolne projekti eelnev üldplaneerimine ja kontseptsiooni väljatöötamine, asjaolu, et hangitavad eri elemendid täidavad ühte majanduslikku või tehnilist ülesannet või need on muul viisil loogiliselt seotud.
- (11) Et tagada turu tegelik avamine ja õiglane tasakaalustatus kontsessiooni andmise eeskirjade kohaldamisel vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris, on vaja, et hõlmatud üksused oleksid määratletud mingil muul alusel peale nende juriidilise staatuse. Seepärast tuleks tagada, et avalikus sektoris ja erasektoris tegutsevate võrgustiku sektori hankijate võrdset kohtlemist ei piirata. Aluslepingu artikli 345 kohaselt on vaja ka tagada, et liikmesriikide vara omandisuhete süsteemi reeglid oleksid kõigile ühetaolised.
- (12) Võrgustiku sektori hankijad võivad kontsessioone anda eri tegevuste nõuete täitmiseks, tegevused võivad kuuluda eri õigusrežiimide alla. Tuleks selgitada, et õiguskord, mida rakendatakse eri tegevusi hõlmava üksikkontsessiooni puhul, peaks lähtuma eeskirjadest, mida kohaldatakse lepingu peamiseks eesmärgiks oleva tegevuse suhtes. Kontsessiooni peamiseks eesmärgiks oleva tegevuse kindlaksmääramine võib põhineda konkreetse kontsessiooni nõuete analüüsil, mille koostab võrgustiku sektori hankija, et hinnata kontsessiooni maksumust ja koostada kontsessiooni andmise dokumendid. Mõnel juhul võib olla objektiivselt võimatu kindlaks määrata, mis on kontsessiooni peategevus. Tuleks märkida, milliseid eeskirju sellistel puhkudel kohaldatakse.
- (13) On asjakohane arvata käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja teatavad teenuste kontsessioonid, mis on antud avaliku sektori hankijatest või võrgustiku sektori hankijatest ettevõtjatele tulenevalt ainuõigusest, mis ettevõtjal on avaldatud siseriikliku õigus- või haldusnormi kohaselt ning vastavalt aluslepingule ja liidu valdkonnapõhiste õigusaktidele, mis käsitlevad võrgustike taristute haldamist seoses III lisas sätestatud tegevustega, kuna selline ainuõigus muudab võimatuks järgida konkurentsipõhist kontsessioonimenetlust. Erandina ja ilma et see mõjutaks õiguslikke tagajärgi, mis kaasnevad käesoleva direktiivi reguleerimisalast väljaarvamisega, tuleks artikli 8 lõikes 1 määratletud kontsessioonide suhtes kohaldada kohustust avaldada kontsessiooni andmise teade, et tagada minimaalne läbipaistvus, v.a juhul, kui läbipaistvustingimused on ette nähtud valdkonnapõhiste õigusaktidega.
- (14) Käesoleva direktiivi kohaldamisest on asjakohane välja jätta teatavad teenuste ja ehitustööde kontsessioonid, mis on antud võrgustiku sektori hankija sidusettevõtjale, kelle põhitegevuseks on selliste teenuste osutamine või ehitustööde tegemine gruppide, kuhu ta kuulub, mitte nende pakkumine turul. Samuti on asjakohane jätta välja teatavad teenuste ja ehitustööde kontsessioonid, mis võrgustiku sektori hankija annab mitme võrgustiku sektori hankija loodud, käesolevas direktiivis määratletud tegevuseks mõeldud ühisettevõttele, kui võrgustiku sektori hankija ise on selle

ühisettevõtte osa. Siiski on vaja tagada, et see väljajätmine ei moonutaks konkurentsi nende ettevõtjate või ühisettevõtete kasuks, mis on seotud võrgustiku sektori hankijatega; on vaja ette näha asjakohased eeskirjad, eriti seoses maksimaalsete piirmääradega, mille ulatuses ettevõtjad võivad saada oma käibe turult ja mille ületamisel nad kaotavad võimaluse saada kontsessioon hanget väljakuulutamata, seoses ühisettevõtete koosseisuga ja nende ühisettevõtete ning neid moodustanud võrgustiku sektori hankijate vaheliste sidemete stabiilsusega.

- (15) Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada võrgustiku sektori hankijate antud kontsessioonide suhtes, mis on ette nähtud III lisas osutatud tegevuse lubamiseks, kui selle teostamise liikmesriigis on see nendel turgudel otse avatud konkurentstile, millele juurdepääs ei ole piiratud, nagu sätestatud selleks ettenähtud menetlusega vastavalt direktiivi [praegu 2004/17/EÜ] artiklitele 27 ja 28. See menetlus peaks asjaomastele üksustele looma õiguskindluse ja ka asjakohase otsustamiskorra, tagades lühikese aja jooksul liidu õiguse ühetaolise rakendamise selles valdkonnas.
- (16) Käesolevat direktiivi ei kohaldata kontsessioonide andmise suhtes, mida korraldavad rahvusvahelised organisatsioonid oma nimel ja arvel. Tuleb siiski selgitada, mil määral tuleks käesolevat direktiivi kohaldada teatavate rahvusvaheliste eeskirjadega hõlmatud kontsessioonide andmise suhtes.
- (17) Seoses sellega, mil määral peaks kontsessiooni andmise eeskirjad hõlmama koostööd ametiasutuste vahel, esineb märkimisväärset õiguskindlusetust. Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat tõlgendavad liikmesriigid ja isegi avaliku sektori ja teatavad võrgustiku sektori hankijad erinevalt. Seepärast tuleb selgitada, millistel juhtudel ei kohaldata riigikontsessioonide andmise eeskirju selliste asutuste vahel sõlmitud kontsessioonilepingute suhtes. Seejuures tuleks lähtuda Euroopa Kohtu praktikas kehtestatud põhimõtetest. Ainuüksi asjaolu, et mõlemad lepingupooled on ise vastavalt artikli 4 lõike 1 esimesele lõigule avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad, ei välista kontsessiooni andmise eeskirjade kohaldamist. Kontsessioonide andmise eeskirjade kohaldamine ei tohiks siiski mõjutada ametiasutuste vabadust otsustada, kuidas nad avalike teenustega seotud ülesannete täitmist korraldavad. Kontrollitud üksustele antud kontsessioonid või osalevate avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate koostöö avalike teenustega seotud ülesannete ühiseks täitmiseks peaks seetõttu jääma eeskirjade reguleerimisalast välja, kui direktiivis sätestatud tingimused on täidetud. Direktiivi eesmärk peaks olema tagada, et reguleerimisalast välja jääv avaliku sektori koostöö ei moonutaks konkurentsi seoses eraettevõtjatega. Ka avaliku sektori hankija osalemine hankemenetluses pakkujana ei tohi konkurentsi moonutada.
- (18) Et tagada piisav eelteave teatavat maksumust ületavate avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijate antud ehitustööde ja teenuste kontsessioonide kohta, peaks enne selliste lepingute sõlmimist olema kohustuslik kontsessiooniteate avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*. Piirmäärad peaksid peegeldama teises liikmesriigis asuvatele ettevõtjate selget piiriülest huvi kontsessioonide vastu. Teenuste kontsessiooni maksumuse arvutamiseks tuleb võtta arvesse kontsessionääri pakutavate kõigi teenuste hinnangulist maksumust potentsiaalse pakkuja seisukohast.
- (19) Pidades silmas kahjustavat mõju konkurentstile, tuleks kontsessiooni andmist ilma eelneva avaldamiseta lubada ainult väga erandlikes olukordades. Sellised erandid peaksid piirduma juhtudega, kui on algusest peale selge, et avaldamine ei suurendaks konkurentsi, kuna objektiivselt on ainult üks ettevõtja, kes saab kontsessiooni täita.

Ainult objektiivne eksklusiivsus saab õigustada ettevõtjale kontsessiooni andmist ilma avaldamiseta, kui eksklusiivsust ei ole tekitanud tulevast kontsessiooni andmise menetlust silmas pidades avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ise ning kui ei leidu piisavaid asendusvõimalusi, mille olemasolu tuleb põhjalikult hinnata.

- (20) Komisjon vaatas läbi nn prioriteetsed ja mitteprioriteetsed teenused („A” ja „B” teenused) ja selle alusel ei ole põhjendatud piirata riigihankeseaduse täielikku kohaldamist teatava teenustegrupiga. Seega peaks käesolevat direktiivi kohaldama rea teenuste suhtes (nt toitlustus- ja veevarustusteenus), mille puhul on piiriülese kaubanduse potentsiaal.
- (21) Arvestades riigihangete eeskirjade reformi käsitlevat komisjoni talituste korraldatud hindamist, on asjakohane jätta käesoleva direktiivi täielikust reguleerimisalast välja ainult need teenused, millel on piiratud piiriülene mõõde, nimelt nn isikuteenused – teatavad sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenused. Selliste teenuste osutamise kontekst varieerub liikmesriikide erinevate kultuuritraditsioonide tõttu suuresti. Seepärast tuleks kehtestada nende teenuste kontsessioonide erikord, milles võetakse arvesse asjaolu, et need on hiljuti reguleeritud. Kohustus avaldada eelteade ja kontsessiooni andmise teade kõigi selliste kontsessioonide puhul, mille maksumus vastab käesoleva direktiiviga kehtestatud piirmääradele või ületab seda, on asjakohane viis anda teavet võimalikele pakkujatele äri võimaluste kohta ja kõigile huvitatud isikutele sõlmitud lepingute arvu ja liigi kohta. Liikmesriigid peaksid kehtestama asjakohased meetmed seoses kõnealuste teenuste kontsessioonilepingute sõlmimisega, et tagada läbipaistvuse ja ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine, võimaldades avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel arvesse võtta kõnealuste teenuste eripärasid. Liikmesriigid peaksid tagama, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad saavad arvesse võtta vajadust tagada teenuste kvaliteet, katkematus, ligipääsetavus, kättesaadavus ja terviklikkus ning võtta arvesse eri kasutajakategooriate erivajadusi, kasutajate kaasatust, neile suuremate õiguste andmist ning innovatsiooni.
- (22) Arvestades kultuurikonteksti olulisust ja selliste teenuste tundlikkust, tuleks liikmesriikidele anda laialdased volitused teenuseosutajate valimise korraldamiseks viisil, mida nad peavad kõige sobivamaks. Käesoleva direktiivi nõuded ei keela liikmesriikidel kohaldada teenuseosutaja valikul kvaliteedi erikriteeriume, näiteks Euroopa Liidu sotsiaalkaitsekomitee välja töötatud vabatahtlikkuse alusel rakendatavat sotsiaalteenuste Euroopa kvaliteediraamistikku. Liikmesriikidel ja/või ametiasutustel on vabadus valida, kas osutada neid teenuseid ise või korraldada sotsiaalteenuseid viisil, mis ei näe ette kontsessioonide andmist, näiteks neid teenuseid lihtsalt rahastades või andes ilma mingite piirangute või kvootideta litsentsid või load kõigile ettevõtjatele, kes vastavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate varem kindlaks määratud tingimustele, eeldusel et selline süsteem tagab piisava avaldamise ning vastab läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele.
- (23) Et taotlusi ja pakkumusi saaksid esitada kõik huvitatud ettevõtjad, peavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad pidama kinni selliste taotluste laekumise miinimumtähtajast.
- (24) Proportsionaalsete, mittediskrimineerivate ja õiglaste kriteeriumide valimine ja kohaldamine ettevõtjate suhtes on äärmiselt oluline selleks, et ettevõtjad saaksid kasutada kontsessioonidega seotud majanduslikke võimalusi. Väikeste ja keskmise

suurusega ettevõtjate osalemiseks võib olla eriti määrava tähtsusega taotleja võimalus toetuda muude üksuste suutlikkusele. Seepärast on asjakohane ette näha, et valikukriteeriumid oleksid seotud üksnes ettevõtjate tehnilise, finants- ja majandusliku suutlikkusega, et need oleksid kontsessiooniteates kirjas ega välistaks ettevõtja sõltuvust teiste ettevõtjate suutlikkusest, olenemata nendevahelistest juriidilistest suhetest, kui kõnealused teised ettevõtjad tõendavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale, et nende käsutuses on vajalikud ressursid.

- (25) Et tagada läbipaistvus ja võrdne kohtlemine, peaksid kontsessiooni hindamiskriteeriumid alati vastama mõnele üldstandardile. Need tuleks eelnevalt avaldada kõigile võimalikele pakkujatele, need peaksid olema seotud lepingu esemega ja need ei tohiks anda avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale piiramatut valikuvabadust. Hindamiskriteeriumidega peaks tagatama tõhus konkurents ja nendega peaks kaasnema nõuded, mis lubavad pakkujate esitatud teavet tegelikkuses kontrollida. Et vastata kõnealustele standarditele, parandades samas õiguskindlust, võivad liikmesriigid ette näha majanduslikult kõige soodsama pakkumuse kriteeriumi.
- (26) Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad otsustavad sõlmida lepingu majanduslikult soodsaima pakkumuse teinuga, siis peaksid nad kindlaks määrama pakkumuste hindamise majanduslikud ja kvaliteedikriteeriumid, mille alusel otsustatakse, milline pakkumus on majanduslikult soodsaim. Need kriteeriumid määratakse olenevalt kontsessiooni esemest, sest need peavad võimaldama hinnata iga pakkumuse toimivuse taset tehnilises kirjelduses määratletud kontsessiooni eset silmas pidades ning mõõta iga pakkumuse hinna ja kvaliteedi suhet.
- (27) Kontsessioonid on tavaliselt pikaajalised keerukad kokkulepped, millega kontsessioonäär võtab enda kanda vastutuse ja riski, mida tavapäraselt kannab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ja mis tavaliselt kuuluvad tema vastutusalasse. Seetõttu peaks avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija võimaldama kontsessiooni andmise korraldamisel teatavat paindlikkust, mis hõlmaks ka võimalust taotlejatega läbirääkimiste pidamiseks lepingu sisu üle. Võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse tagamiseks kogu kontsessiooni andmise menetluse vältel on siiski otstarbekas sätestada teatavad kõnealuse protsessi struktuuriga seotud nõuded, mis hõlmavad läbirääkimisi, teabe levitamist ja kirjalike dokumentide kättesaadavust. Samuti tuleb potentsiaalsete taotlejate ebaõiglase kohtlemise vältimiseks sätestada, et kontsessiooniteate esialgsetest tingimustest ei kaldutaks kõrvale.
- (28) Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankija koostatud tehniline kirjeldus peab võimaldama avada kontsessioonide andmise konkurentsile. Selle tulemusena peab piisava konkurentsitaseme saavutamiseks olema võimalik esitada mitmekülgsel tehnilistel lahendustel põhinevaid pakkumusi. Järelikult tuleb tehniline kirjeldus koostada nii, et see ei vähendaks kunstlikult konkurentsi teatavat ettevõtjat soosivate nõuetega, kirjeldades vastava ettevõtja poolt tavapäraselt pakutavate asjade, teenuste või ehitustööde põhiomadusi. Kõige paremini aitab seda eesmärki saavutada see, kui tehnilise kirjelduse koostamisel lähtutakse funktsionaalsetest nõuetest ja kasutusomadustest, mis soodustab ka innovatsiooni. Kui viidatakse Euroopa standardile või selle puudumisel oma riigi standardile, siis peaksid hankijad kaaluma ka teistel samaväärsetel süsteemidel põhinevaid pakkumusi. Samaväärsuse tõendamiseks võib nõuda, et pakkujad esitaksid kolmandate isikute kontrollitud tõendusmaterjali; samas tuleks siiski aktsepteerida ka muud sobivat tõendusmaterjali, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs sellistele

tõenditele või katsearuannetele või tal ei ole võimalik neid asjaomase tähtaja jooksul hankida.

- (29) Avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel tuleks lubada tehnilises kirjelduses ja pakkumuste hindamise kriteeriumides viidata teatavale tootmisprotsessile, teenuse osutamise viisile või mõnele muule protsessile toote või teenuse olelusringi mis tahes järgus, tingimusel et need on seotud kontsessiooni esemega. Selleks et võtta kontsessiooni andmisel paremini arvesse sotsiaalseid kaalutlusi, võimaldatakse hankijatel lisada pakkumuste hindamise kriteeriumide hulka töötingimustega seotud näitajad. Kui avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad kasutavad majanduslikult soodsaima pakkumuse võimalust, võivad sellised kriteeriumid olla seotud üksnes kõnealuses tootmisprotsessis või teenuse osutamise protsessis vahetult osalevate isikute töötingimustega. Sellised näitajad võivad olla seotud üksnes tootmisprotsessis osalevate töötajate tervise kaitsega või ebasoodsas olukorras olevate isikute või riskirühmade liikmete sotsiaalse integreerimisega lepingu täitmisega hõivatud töötajate hulka, sealhulgas puuetega inimeste ligipääsuvõimalustega. Sel juhul peaksid kõnealuseid näitajaid hõlmavad pakkumuste hindamise kriteeriumid piirduma näitajatega, millel on vahetu mõju töötajatele nende töökeskkonnas. Neid tuleks kohaldada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiviga 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega¹⁰ ja viisil, mis välistab teiste liikmesriikide või selliste kolmandate riikide ettevõtjate otsese või kaudse diskrimineerimise, kes osalevad WTO riigihankelepingus või vabakaubanduslepingutes, mille osaline on Euroopa Liit. Majanduslikult soodsaima pakkumuse kriteeriumi kasutataval avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel peaks olema lubatud kasutada pakkumuste hindamise kriteeriumina asjaomast kontsessiooni täitma määratud töötajate töökorraldust, kvalifikatsiooni ja kogemusi, kuna see võib mõjutada kontsessiooni täitmise kvaliteeti ja seega pakkumuse majanduslikku väärtust.
- (30) Elektroonilised teabevahendid võivad lepingute väljakuulutamist oluliselt lihtsustada ning suurendada kontsessioonide andmise menetluse tõhusust ja läbipaistvust. Elektrooniliste vahendite kasutamine peaks muutuma kontsessioonide andmise menetluste käigus toimivas teabevahetuses standardiks. Nende kasutamine võimaldab ka aega säästa. Seetõttu tuleks elektrooniliste vahendite kasutamisel miinimumtähtaegu lühendada, kuid tingimusel, et need vahendid on kooskõlas teabedastuse jaoks liidu tasandil ettenähtud konkreetse viisiga. Sobiva funktsionaalsusega elektroonilised info- ja kommunikatsioonivahendid võivad lasta avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel ennetada, avastada ja parandada hankemenetluse käigus tekkivaid vigu.
- (31) Eri liikmesriikide avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võivad olla huvitatud koostööst ja riigikontsessioonide ühisest andmisest, et siseturu potentsiaali mastaabisäästu ning riski ja kasu jagamise abil maksimaalselt ära kasutada, eelkõige innovatiivsete projektide puhul, mis on seotud suurema riskiga, kui ühel avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijal oleks mõistlik kanda. Seepärast tuleks sätestada piiriüleste ühiskontsessioonide andmise uued eeskirjad, millega nähakse ette kohaldatav õigus ja mis lihtsustavad piiriülest ühiselt kontsessiooni andmist. Lisaks võivad eri liikmesriikide avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad luua ühiseid

¹⁰ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

juriidilisi isikuid vastavalt siseriiklikule või liidu õigusele. Selliste ühiskontsessioonide andmiseks tuleks kehtestada erieeskirjad.

- (32) Töötingimuste ja tööohutuse valdkonnas nii siseriiklikul kui ka ELi tasandil kehtivaid õigusnorme ja kollektiivlepinguid kohaldatakse kontsessiooni täitmise kestel tingimusel, et sellised eeskirjad ja nende kohaldamine on kooskõlas liidu õigusega. Piiriüleste olukordade suhtes, kui ühe liikmesriigi töötajad osutavad lepingu alusel teenuseid teises liikmesriigis, kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivis 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)¹¹ sätestatud miinimumtingimused, mida vastuvõttev liikmesriik peab lähetatud töötajate suhtes täitma.
- (33) Kontsessioone ei tohiks anda ettevõtjatele, kes on osalenud kuritegelikus ühenduses või kes on mõistetud süüdi korruptsioonis, liidu finantshuve kahjustavas pettuses või rahapesus. Ka maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumata jätmist tuleks karistada menetlusest kõrvale jätmisega liidu tasandil. Peale selle võiks avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel olla võimalus jätta kõrvale taotlejad või pakkujad liidu või siseriikliku seaduse tõsise rikkumise eest, et kaitsta aluslepingus sätestatuga sarnaseid avalikke huve, või kui ettevõtja puhul on sama avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijaga varem sõlmitud kontsessioonilepingu või -lepingute täitmisel ilmnenu märgimisväärsed või pidevaid puudusi.
- (34) On vaja selgitada tingimusi, mille puhul kontsessiooni muutmine selle täitmise ajal nõuab uue kontsessiooni andmist, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat. Kontsessiooni andmise uut menetlust on vaja esmase kontsessiooni olulise muutmise korral, tõendades osaliste kavatsust uuesti läbi arutada kõnealuse kontsessiooni olulised tingimused. Eelkõige tuleb seda teha juhul, kui muudetud tingimused oleksid menetluse tulemusi mõjutanud, kui need oleksid esialgse menetluse ajal kehtinud. Kontsessiooni kehtivusaja erakorraline ja ajutine pikendamine, mille eesmärk on rangelt tagada teenuse osutamise jätkumine kuni uue kontsessiooni andmiseni, ei peaks tavaliselt kvalifitseeruma algse kontsessiooni olulise muutmisena.
- (35) Avaliku sektori hankijaid ja võrgustiku sektori hankijaid võivad mõjutada välised asjaolud, mida nad kontsessiooni sõlmimise ajal ei osanud ette näha. Sellisel juhul on vaja teatavat paindlikkust, mis võimaldaks kontsessiooni selliste asjaoludega kohandada ilma uue kontsessiooni sõlmimise menetluseta. Asjaolude all, mida hoolas avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ei saanud ette näha, mõistetakse asjaolusid, mida ei saanud hoolimata esialgse kontsessiooni andmisele eelnenud põhjalikust ettevalmistustööst ette näha, võttes arvesse olemasolevaid vahendeid, konkreetse projekti olemust ja omadusi, vastava valdkonna häid tavasid ning vajadust tagada mõistlik tasakaal lepingu sõlmimisele kulunud ressursside ja lepingu hinnangulise maksumuse vahel. Selle all ei mõisteta siiski olukorda, kus lepingu muutmise tulemusena muutub kogu hanke olemus – kui näiteks hanke esemeks olevad ehitustööd, asjad või teenused asendatakse millegi muuga või hanke liiki oluliselt muudetakse –, sest sellisel juhul võib eeldada hüpoteetilist mõju esialgse hankemenetluse tulemusele.

¹¹ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

- (36) Kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega ei tohiks kontsessiooni uuesti välja kuulutamata asendada edukat pakkujat teise ettevõtjaga. Edukas pakkuja, kes täidab kontsessiooni, võib kontsessiooni täitmise ajal siiski teha struktuurimuudatusi, nt struktuuri puhtalt sisemise ümberkorraldamise, ühinemiste ja ülevõtmiste või maksevõimetusmenetluse tulemusel, või teda võib asendada kõigile pakkujatele teadaolevate lepingutingimuste alusel ja kooskõlas võrdse kohtlemise läbipaistvuse nõuetega. Selliste struktuurimuudatuste puhul ei peaks automaatselt nõudma uusi kontsessiooni andmise menetlusi kõigi asjaomase äriühingu täidetavate kontsessioonide suhtes.
- (37) Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalus kontsessioonilepingus endas näha ette kontsessiooni muutmine läbivaatamisklauslite alusel, kuid sellised klauslid ei tohiks anda neile piiramatut kaalutlusõigust. Seepärast tuleks käesolevas direktiivis sätestada, mil määral võib esialgset kontsessiooni muuta.
- (38) Kiirete tehniliste ja majanduslike muutuste arvessevõtmiseks tuleks komisjonile anda volitus võtta kooskõlas aluslepingu artikliga 290 vastu õigusakte seoses käesoleva direktiivi vähem oluliste osadega. Elektrooniliste vastuvõtuseadmete tehnilisi üksikasju ja omadusi tuleb ajakohastada, võttes arvesse tehnoloogia arengut ning haldusvajadusi; samuti tuleb anda komisjonile volitused muuta kohustuslikuks teatud elektroonilise teabevahetuse tehnoloogilised standardid, et tagada tehniliste vormingute, protsesside ja sõnumite koostalitlusvõime kontsessioonide andmise menetlustes, mille läbiviimiseks kasutatakse elektroonilisi sidevahendeid, võttes arvesse tehnoloogia arengut ning haldusvajadusi. Veel tuleks kiiresti kohandada olulusringi kulude arvutamise ühiste meetodite kehtestamiseks vastu võetud Euroopa Liidu õigusaktide loetelu, võttes arvesse sektoripõhiselt võetud meetmeid. Nende vajaduste rahuldamiseks tuleb anda komisjonile volitused ajakohastada olulusringi kulude arvutamise meetodeid käsitlevate õigusaktide loetelu.
- (39) Taotlejatele ja pakkujatele kontsessioonide andmise menetluse käigus piisava kohtuliku kaitse tagamiseks ning käesoleva direktiivi sätete ja ELi toimimise lepingu põhimõtete jõustamiseks tuleks nõukogu direktiivi 89/665/EMÜ riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta¹² ning nõukogu direktiivi 92/13/EMÜ veevarustus-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaldamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta¹³ kohaldada nii avaliku sektori kui ka võrgustiku sektori hankijate antavate teenuste ja ehitustööde kontsessioonide suhtes. Seepärast tuleks direktiive 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ vastavalt muuta.
- (40) Käesoleva direktiivi alusel isikuandmete töötlemise suhtes tuleb kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta¹⁴.
- (41) Riigihanke-eeskirju käsitlevate liidu õigusaktidega on ette nähtud, et liikmesriigid kontrollivad pidevalt ja süstemaatiliselt kõnealuste eeskirjade rakendamist ja

¹² EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33.

¹³ EÜT L 76, 23.3.1992, lk 14.

¹⁴ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

toimimist, et tagada liidu õigusaktide tõhus ja ühetaoline kohaldamine. Seega peaksid liikmesriigid määrama üheainsa ametiasutuse riigihankepoliitika jälgimiseks, rakendamiseks ja järelevalveks; sellel asutusel võivad olla samad kohustused seoses kontsessioonidega. Ühel kõikehõlmavate ülesannetega asutus peaks tagama ülevaate peamistest rakendamisega seotud raskustest ning struktuursemate probleemide korral oskab ta soovitada asjakohaseid parandusmeetmeid. Kõnealune asutus võib ka anda kohest tagasisidet poliitika toimimise ning siseriiklike õigusaktide ja tavade võimalike puuduste kohta ning aidata leida kiireid lahendusi ja parandada kontsessioonide andmise menetlusi.

- (42) Eriti oluline on, et komisjon viiks oma ettevalmistustöö käigus läbi vastavad konsultatsioonid, sealhulgas ekspertide tasandil. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ja koostamise ajal tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (43) Selleks et tagada käesoleva direktiivi rakendamise, teadete koostamise ja edastamise menetluse, IV-VI lisas osutatud andmete saatmise ja avaldamise ning piirmäärade muutmise ühtsed tingimused, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Kõnealuseid volitusi tuleks kasutada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusele (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes¹⁵. Rakendusaktide vastuvõtmisel tuleks kasutada nõuandemenetlust, sest nendel aktidel puudub finantsmõju ning need ei mõjuta käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste olemust ega ulatust. Kõnealused aktid täidavad üksnes halduseesmärki ning aitavad kaasa käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjade kohaldamisele.
- (44) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni [kuupäev] ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

¹⁵ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

Kontsessioone käsitlev direktiiv

Sisukord

I JAOTIS. MÕISTED, ÜLDPÕHIMÕTTED JA REGULEERIMISALA

I PEATÜKK. Mõisted, üldpõhimõtted ja reguleerimisala

1. JAGU. MÕISTED JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1. Reguleerimisese ja -ala

Artikkel 2. Mõisted

Artikkel 3. Avaliku sektori hankijad

Artikkel 4. Võrgustiku sektori hankijad

Artikkel 5. Piirmäärad

Artikkel 6. Kontsessiooni hinnangulise maksumuse arvutamise meetodid

Artikkel 7. Üldpõhimõtted

II JAGU. ERANDID

Artikkel 8. Avaliku sektori ja võrgustiku sektorite hankijate antud kontsessioonide suhtes kehtivad erandid

Artikkel 9. Erandid telekommunikatsiooni valdkonnas

Artikkel 10. Võrgustiku sektori hankijate antud kontsessioonide suhtes kohaldatavad erandid

Artikkel 11. Sidusettevõtjale antud kontsessioonid

Artikkel 12. Ühisettevõttele või ühisettevõttesse kuuluva võrgustiku sektori hankijale antud kontsessioonid

Artikkel 13. Teavitamine

Artikkel 14. Otseselt konkurentsile avatud tegevuse väljaarvamine

Artikkel 15. Ametiasutustevahelised suhted

III JAGU. ÜLDSÄTTED

Artikkel 16. Kontsessiooni kestus

Artikkel 17. Sotsiaalteenused ja muud eriteenused

Artikkel 18. Segakontsessioonid

Artikkel 19. Mitut tegevust hõlmavad kontsessioonid

IV. JAGU. ERIOLUKORRAD

Artikkel 20. Reserveeritud kontsessioonid

Artikkel 21. Teadus- ja arendusteenused

II PEATÜKK. Põhimõtted

Artikkel 22. Ettevõtjad

Artikkel 23. Nomenklatuurid

Artikkel 24. Konfidentsiaalsus

Artikkel 25. Teabevahetuse suhtes kohaldatavad eeskirjad

II JAOTIS. KONTSESSIOONE KÄSITLEVAD EESKIRJAD

I PEATÜKK. Avaldamine ja läbipaistvus

Artikkel 26. Kontsessiooniteated

Artikkel 27. Kontsessiooni andmise teated

Artikkel 28. Teadete avaldamise vorm ja viis

Artikkel 29. Avaldamine liikmesriigi tasandil

Artikkel 30. Kontsessioonidokumentide elektrooniline kättesaadavus

II PEATÜKK. Menetluse läbiviimine

1. JAGU. ÜHISKONTSESSIOONID, TÄHTAJAD JA TEHNILINE KIRJELDUS

Artikkel 31. Eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate ühine kontsessioon

Artikkel 32. Tehniline kirjeldus

Artikkel 33. Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal

II JAGU. OSALEJATE VALIMINE JA KONTSESSIOONIDE ANDMINE

Artikkel 34. Üldpõhimõtted

Artikkel 35. Menetluslikud tagatised

Artikkel 36. Taotlejate vahel valiku tegemine ja nende kvalitatiivne hindamine

Artikkel 37. Tähtaegade kehtestamine

Artikkel 38. Kontsessioonitaotluste esitamise tähtajad

Artikkel 39. Kontsessiooni andmise kriteeriumid

Artikkel 40. Olelusringi ja olelusringi kulude arvestamine

III JAOTIS. KONTSESSIOONI TÄITMISE EESKIRJAD

Artikkel 41. Allhanked

Artikkel 42. Kontsessioonide muutmine nende kehtivusajal

Artikkel 43. Kontsessioonide lõpetamine

IV JAOTIS. HEASTAMISVAHENDITE DIREKTIIVIDE MUUDATUSED RIIGIHANKE VALDKONNAS

Artikkel 44. Direktiivi 89/665/EMÜ muudatused

Artikkel 45. Direktiivi 92/13/EMÜ muudatused

V JAOTIS. DELEGEERITUD VOLITUSED, RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 46. Volituste delegeerimine

Artikkel 47. Kiirmenetlus

Artikkel 48. Komiteemenetlus

Artikkel 49. Ülevõtmine

Artikkel 50. Üleminekusätted

Artikkel 51. Läbivaatamine

Artikkel 52. Jõustumine

Artikkel 53. Adressaadid

LISAD

I LISA. ARTIKLI 2 LÕIKES 5 OSUTATUD TEGEVUSTE LOETELU

II LISA. ARTIKLI 40 LÕIKES 4 OSUTATUD LIIDU ÕIGUSAKTIDE LOETELU

III LISA. ARTIKLIS 4 OSUTATUD VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJATE
SOORITATUD TEGEVUSED

IV LISA. TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONITEADETES

V LISA. TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEADETES

VI LISA. TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEATES SEOSSES SOTSIAALTEENUSTE JA MUUDE ERITEENUSTEGA (ARTIKLI 27 LÕIGE 1)

VII LISA. TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES KONTSESSIOONI MUUTMISE KOHTA SELLE KEHTIVUSE AJAL VASTAVALT ARTIKLILE 42

VIII LISA. TEATAVATE TEHNILISTE KIRJELDUSTE MÄÄRATLUSED

IX LISA. AVALDAMISEGA SEOTUD TINGIMUSED

X LISA. ARTIKLIS 7 OSUTATUD TEENUSED

XI LISA. ARTIKLI 4 LÕIKES 2 OSUTATUD EUROOPA LIIDU ÕIGUSAKTIDE LOETELU

XII LISA. PAKKUMUSTE JA OSALEMISTAOTLUSTE ELEKTROONILISEKS VASTUVÕTMISEKS VAJALIKE SEADMETEGA SEOTUD NÕUDED

XIII LISA. TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEATES SEOSSES SOTSIAALTEENUSTE JA MUUDE ERITEENUSTEGA

I JAOTIS

MÕISTED, ÜLDPÕHIMÕTTED JA REGULEERIMISALA

I PEATÜKK

Mõisted, üldpõhimõtted ja reguleerimisala

I JAGU

MÕISTED JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Reguleerimisese ja -ala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse eeskirjad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijate menetluste kohta selliste kontsessioonide andmiseks, mille hinnanguline maksumus ületab artiklis 5 sätestatud piirmäärasid.
2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ehitustööde või teenuste, sealhulgas kontsessiooni esemega seotud asjade hankimise suhtes ettevõtjalt, kelle on valinud üks järgmistest:
 - a) avaliku sektori hankijad, kui ehitustööd või teenused, sealhulgas seotud asjad, teenivad avalikke huve;
 - b) võrgustiku sektori hankijad, kui ehitustööd või teenused, sealhulgas nendega seotud asjad, on ette nähtud ühe III lisas osutatud tegevuse sooritamiseks.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid.
 - (1) „kontsessioon” – ehitustööde riigikontsessioon, ehitustööde kontsessioon või teenuste kontsessioon;
 - (2) „ehitustööde riigikontsessioon” – kirjalik rahaliste huvidega seotud leping, mis on sõlmitud ühe või mitme ettevõtja ja ühe või mitme avaliku sektori hankija vahel ning mille ese on ehitustööde tegemine, kui tasu tehtavate ehitustööde eest seisneb kas ainult õiguses kasutada neid lepingu esemeks olevaid ehitisi või sellises õiguses koos tasuga;
 - (3) „kirjalik” või „kirjalikult” – sõnadest või numbritest koosnev avaldus, mida on võimalik lugeda, paljundada ja seejärel edastada. See võib hõlmata elektrooniliselt edastatud ja salvestatud teavet.

- (4) „ehitustööde kontsessioon” – kirjalik rahaliste huvidega seotud leping, mis on sõlmitud ühe või mitme ettevõtja ja ühe või mitme võrgustiku sektori hankija vahel ning mille ese on ehitustööde täitmine, kui tasu tehtavate ehitustööde eest seisneb kas ainult õiguses kasutada neid lepingu esemeks olevaid ehitisi või sellises õiguses koos tasuga;
 - (5) „ehitustööde tegemine” – ehitustööde tegemine või ehitustööde tegemine koos projekteerimisega, mis on seotud ühe I lisas osutatud tegevusega või ehitise või mis tahes viisil ehitustöö tegemine vastavalt ehitise liigile või projektile otsustavat mõju avaldava avaliku sektori hankija nõuetele;
 - (6) „ehitis” – ehitus- või tsiviilehitustööde tulemus tervikuna, mis võimaldab täita majanduslikke või tehnilisi ülesandeid;
 - (7) „teenuste kontsessioon” – kirjalik rahaliste huvidega seotud leping, mis on sõlmitud ühe või mitme ettevõtja ja ühe või mitme avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija vahel ning mille ese on muude kui punktides 2 ja 4 osutatud teenuste osutamine, kui tasu osutatavate teenuste eest seisneb kas ainult õiguses osutada neid lepingu esemeks olevaid teenuseid või sellises õiguses koos tasuga;
 - (8) „taotleja” – ettevõtja, kes on taotlenud kutset osaleda või keda on kutsutud osalema kontsessiooni andmise menetluses;
 - (9) „kontsessionäär” – ettevõtja, kellele on antud kontsessioon;
 - (10) „ettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik või avalik-õiguslik isik või selliste isikute rühm, kes pakub turul vastavalt ehitustööde ja/või ehitustöö tegemist, asju või teenuseid;
 - (11) „pakkuja” – ettevõtja, kes on esitanud pakkumuse;
 - (12) „elektroonilised vahendid” — elektrooniliste seadmete kasutamine kaablite, raadio, optiliste vahendite või muude elektromagnetiliste vahendite kaudu saadetud, edastatud ja vastu võetud andmete töötlemiseks (sealhulgas digitaalseks pakkimiseks) ja salvestamiseks;
 - (13) „kontsessioonidokumendid” – kõik avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija esitatud või osutatud dokumendid, milles kirjeldatakse hanke või menetluse elemente või määratakse need kindlaks, sh hanketeade, tehnilised kirjeldused, lepingu kavandavad tingimused, taotlejate ja pakkujate esitatavate dokumentide vormingud, teave üldiste kohaldatavate kohustuste kohta ja mis tahes täiendavad dokumendid;
 - (14) „olelusring” – kõik asjade või ehitiste olemasolu või teenuste osutamise järjestikused ja/või omavahel seotud etapid, sh tootmine, transport, kasutamine ja hooldus, alates tooraine hankimisest või ressursside loomisest kuni kõrvaldamise ja lõpetamiseni.
2. Esimese lõigu punktides 2, 4 ja 7 osutatud ehitiste ja teenuste kasutamise õigusega kaasneb täiendava operatsiooniriski üleminek kontsessionäärile. Kontsessionäär loetakse kandvaks täiendavat operatsiooniriski, kui ei ole tagatud, et kontsessiooni esemeks oleva ehitise käitamisega või teenuse osutamisega kaetakse tehtud investeeringud või tekkinud kulud.

Kõnealune majanduslik risk võib seisneda järgmises:

- a) ehitise kasutamise või teenuse osutamise nõudlusega seotud risk või
- b) risk, mis on seotud kontsessioonääri loodud või kasutajatele teenuste osutamiseks kasutatava taristu kättesaadavusega.

Artikkel 3 *Avaliku sektori hankijad*

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „avaliku sektori hankija” riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud isikud ning ühest või mitmest kõnealusest omavalitsusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused, v.a isikud, kes annavad kontsessioone III lisas osutatud tegevuse sooritamiseks.
2. „piirkondlikud omavalitsused” – kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1059/2003¹⁶ osutatud statistiliste territoriaalüksuste nomenklatuuri (NUTS) 1. ja 2. tasandile kuuluvate haldusüksuste omavalitsusorganid;
3. „kohalikud omavalitsused” – kõik määruses (EÜ) nr 1059/2003 osutatud NUTSi 3. tasandile kuuluvate haldusüksuste ja väiksemate haldusüksuste omavalitsusorganid;
4. „avalik-õiguslikud isikud” – mis tahes asutused, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele:
 - a) nad on asutatud üldistes huvides või nende eriotstarve on rahuldada vajadusi üldistes huvides ning nad ei ole tööstuslikku ega ärilist laadi;
 - b) nad on juriidilised isikud;
 - c) neid rahastavad peamiselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või teised avalik-õiguslikud isikud või nende juhtimine toimub kõnealuste avalik-õiguslike isikute järelevalve all või neil on haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan, mille liikmetest üle poole on määranud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või teised avalik-õiguslikud isikud.

Esimese lõigu punkti a kohaldamiseks püüab isik, kes tegutseb tavapärares turutingimustes, teenida kasumit ja kannab oma tegevusest tuleneva kahju, ta ei oma eesmärki rahuldada vajadusi üldistes huvides ning teda ei saa pidada tööstusliku ega ärilise iseloomuta asutuseks.

Artikkel 4 *Võrgustiku sektori hankijad*

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel on „võrgustiku sektori hankija” üks järgmistest:

¹⁶ ELT L 154, 21.6.2003, lk 1.

- (1) riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud isikud ning ühest või mitmest kõnealusest omavalitsusest või avalik-õiguslikust isikust koosnevad ühendused, nagu määratletud artikli 3 lõigetes 2–4.
- (2) avalik-õiguslik äriühing, nagu määratletud käesoleva artikli lõikes 2;
- (3) üksused, mis ei ole avaliku sektori hankijad ega avalik-õiguslikud äriühingud ning mis tegutsevad liikmesriigi pädeva asutuse antud eri- või ainuõiguse alusel,

kui nad annavad kontsessiooni ühe III lisas osutatud tegevuse sooritamiseks.

2. „Avalik-õiguslik äriühing” – äriühing, mille üle avaliku sektori hankijad võivad omandiõiguse, rahalise osaluse või seda reguleerivate eeskirjade alusel otseselt või kaudselt avaldada valitsevat mõju.

Eeldatakse, et avaliku sektori hankijatel on valitsev mõju, kui need asutused otseselt või kaudselt:

- a) omavad enamust äriühingu märgitud kapitalist või
- b) kontrollivad enamust äriühingu väljalastud aktsiatega seotud häälest või
- c) võivad nimetada rohkem kui poole äriühingu haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest;

3. „eri- või ainuõigused” – õigused, mille asjaomase liikmesriigi pädev asutus on õigus- või haldusnormidega andnud ja mille toime seisneb III lisas määratletud tegevuste reserveerimises ühele või mitmele üksusele ning mis oluliselt mõjutavad teiste üksuste võimalusi sel alal tegutseda.

Piisavat avalikustamist tagava menetluse käigus antud õigusi, mis on antud objektiivsete kriteeriumide alusel, ei käsitata käesoleva direktiivi kohaste eri- või ainuõigustena. Selline menetlus hõlmab järgmist:

- a) väljakuulutamisega hankemenetlused vastavalt direktiivile [2004/18/EÜ või 2004/17/EÜ] või käesolevale direktiivile;
- b) Lisas XI loetletud Euroopa Liidu muude õigusaktide kohased menetlused, mis tagavad eelnevalt objektiivsete kriteeriumide alusel lubade andmise piisava läbipaistvuse.

Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 46, et muuta XI lisas sätestatud loetelu liidu õigusaktidest, kui liidu uute õigusaktide vastuvõtmise või kehtetuks tunnistamise tõttu osutub selline muutmine vajalikuks.

Artikkel 5

Piirmäärad

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste kontsessioonide suhtes, mille maksumus on vähemalt 5 000 000 eurot:

- a) võrgustiku sektori hankijate sõlmitud kontsessioonid ühe III lisas osutatud tegevuse sooritamiseks;
 - b) avaliku sektori hankijate sõlmitud kontsessioonid.
2. Teenuste kontsessioonide suhtes, mille maksumus on vähemalt 2 500 000 eurot, kuid alla 5 000 000 euro, mis ei ole sotsiaalteenused ega muud eriteenused, kehtib kohustus avaldada kontsessiooni andmise teade vastavalt artiklitele 27 ja 28.

Artikkel 6

Kontsessiooni hinnangulise maksumuse arvutamise meetodid

1. Kontsessiooni hinnangulise maksumuse arvutamisel võetakse aluseks avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija hinnangu kohaselt väljamakstav kogusumma käibemaksuta, arvestades sealhulgas mis tahes valikuvõimalusi ja kontsessiooni kestuse pikendamisi.
2. Kontsessiooni hinnanguline maksumus arvutatakse kõigi ehitustööde või teenuste maksumusena, isegi kui need ostetakse eri lepingute alusel, kui lepingud on osa üksikprojektist. Üksikprojekti olemasolust võivad märku anda näiteks avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija poolne projekti eelnev üldplaneerimine ja kontseptsiooni väljatöötamine, asjaolu, et hangitavad eri elemendid täidavad ühte majanduslikku või tehnilist ülesannet või on muul viisil loogiliselt seotud.

Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija näeb ette auhinnad või maksed kandidaatidele või pakkujatele, võtab ta neid kontsessiooni hinnangulise kogumaksumuse arvutamisel arvesse.
3. Kontsessiooni hinnangulise maksumuse arvutamise meetodi valik ei tohi olla seotud kavatsusega jätta kontsessioon käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja. Ehitustööde projekti või teenuste koguhulka ei tohi osadeks jaotada, nii et see jääks käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja, kui selliseks jaotamiseks puuduvad objektiivsed põhjused.
4. Kõnealune hinnang peab kehtima kontsessiooniteate saatmise hetkel või kui teate saatmist ei ole ette nähtud, siis hetkel, kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija alustab kontsessiooni andmise menetlust, määrates kindlaks kavandatava kontsessiooni põhiomadused.
5. Ehitustööde riigikontsessioonide ja kontsessioonide puhul võetakse hinnangulise maksumuse arvutamisel arvesse nii ehitustööde maksumust kui ka avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate poolt ehitustööde teostamiseks töövõtja käsutusse antud asjade ja teenuste hinnangulist kogumaksumust, kui sellised asjad või teenused on ehitustööde tegemiseks vajalikud.
6. Kui kavandatava ehitustöö või teenuste hankimise tulemuseks võib olla kontsessioonide üheaegne andmine eraldi osadena, siis tuleb arvestada kõigi selliste osade hinnangulist kogumaksumust.
7. Kui osade kogumaksumus on võrdne artiklis 5 sätestatud piirmääraga või sellest suurem, kohaldatakse käesolevat direktiivi iga osa suhtes.

8. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad võivad üksikute osade suhtes kontsessioone andes jätta käesolevas direktiivis sätestatud sätted kohaldamata, kui asjaomase osa hinnanguline maksumus käibemaksuta jääb alla 1 miljoni euro. Selliste osade kogumaksumus, mille jaoks sõlmitud lepingute suhtes ei kohaldata käesolevat direktiivi, ei tohi siiski ületada 20 % kavandatava ehitustöö või teenuste kavandatava hanke kõikide osade kogumaksumusest.
9. Teenuste kontsessioonide maksumus võrdub kontsessioonäri poolt kogu kontsessiooni vältel osutatud teenuste hinnangulise kogumaksumusega, mis arvutatakse vastavalt objektiivsele meetodile, mis on kindlaks määratud kontsessiooniteates või kontsessioonidokumentides.
- Kontsessiooni hinnangulise maksumuse arvutamisel võetakse vajaduse korral aluseks järgmine:
- a) kindlustusteenused: makstav kindlustusmaks ja muud tasud;
 - b) panga- ja muud finantsteenused: teenustasud, vahendustasud, intress ja muud tasud;
 - c) projekteerimisteenused: teenustasud, vahendustasud ja muud tasud;
10. Käesolevas artiklis hõlmab kontsessiooni maksumus nii kolmandatelt isikutelt saadavat hinnangulist tulu kui ka avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija makstavaid summasid.

Artikkel 7 *Üldpõhimõtted*

Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsevad läbipaistvalt ja proportsionaalselt. Kontsessiooni kavandamisel ei tohi lähtuda eesmärgist jätta see käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja või konkurentsi kunstlikult piirata.

II JAGU **ERANDID**

Artikkel 8

Avaliku sektori ja võrgustiku sektorite hankijate antud kontsessioonide suhtes kehtivad erandid

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste teenuste kontsessioonide suhtes, mille avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija on andnud ettevõtjale, kes on avaliku sektori hankija või nende ühendus, ainuõiguse alusel, mis ettevõtjal on vastavalt kohaldatavatele avaldatud õigus- ja haldusnormidele ning mis on antud vastavalt aluslepingule ja liidu sektoripõhistele õigusaktidele, milles käsitletakse III lisas osutatud tegevustega seotud võrgustike taristu haldamist.

2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 kohaldatakse artikli 27 lõigete 1 ja 3 kohaseid nõudeid, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sektoripõhiste õigusaktidega ei ole ette nähtud sektoripõhist läbipaistvuskohustust.
3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kontsessioonide suhtes, mille andmisel või korraldamisel peab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija lähtuma hankemenetlusest, mis on sätestatud:
 - a) rahvusvahelises lepingus, mis on sõlmitud kooskõlas aluslepinguga liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel ning mis käsitleb ehitustöid, asju või teenuseid, mille eesmärk on mingi projekti ühine rakendamine või kasutamine allakirjutanud riikide poolt;
 - b) sõjaväeüksuste paigutamisega seotud rahvusvahelises lepingus, mis on seotud mõne liikmesriigi või kolmanda riigi ettevõtjatega;
 - c) vastavalt rahvusvahelise organisatsiooni teatavale menetluskorrale;
 - d) kui kontsessioone rahastab täielikult rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus.

Kõigist esimese lõigu punktis a osutatud lepingutest teatatakse komisjonile, kes võib konsulteerida artiklis 48 viidatud riigihankelepingute nõuandekomiteega.

Esimese lõigu punkti d kohaldamisel otsustavad lepingupooled selliste kontsessioonide puhul, mida olulisel määral kaasrahastab rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus, milliseid kontsessiooni andmise menetlusi kohaldada; menetlused peavad olema kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu sätetega.

4. Aluslepingu artikli 346 kohaldamiseks ei kohaldata käesolevat direktiivi kontsessioonide andmiseks kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas niivõrd, kuivõrd liikmesriigi olulisi julgeolekuhuve ei ole võimalik käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjadega tagada.
5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste teenuste kontsessioonide suhtes, mis hõlmavad:
 - a) maa, olemasolevate ehitiste või muu kinnisvara või sellega seotud õiguste omandamist või rendilevõtmist mis tahes rahaliste vahenditega; samas kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse aga finantsteenuste kontsessioonid, mis antakse mis tahes vormis samaaegselt omandamis- või rendilepinguga või enne või pärast viimaste sõlmimist;
 - b) edastamiseks ette nähtud saadete ostmist, arendamist, tootmist või ühistootmist ja mille on andnud ringhäälinguorganisatsioonid; ringhäälingusaadete edastamine on määratletud saadete edastamise ja levitamisenä mis tahes elektroonilist võrku kasutades, ega ka kontsessioonide suhtes, mis on antud ringhäälinguorganisatsioonidele seoses saateajaga;
 - c) vahekohtu- ja lepitamisteenuseid;

- d) finantsteenuseid, mis on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ mõistes, ning keskpankade osutatavaid teenuseid ja toiminguid, mis on tehtud Euroopa Finantsstabiilsuse Fondiga (EFSF);
- e) töölepinguid;
- f) lennutransporditeenuseid, mis põhinevad tegevusloa andmisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1008/2008¹⁷ tähenduses¹⁸;
- g) avalikku reisijatevedu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1370/2007¹⁹ tähenduses.

Punktis b osutatud ringhäälingusaadete edastamine hõlmab mis tahes edastamist ja levitamist mis tahes elektroonilist võrku kasutades.

Artikkel 9

Erandid elektroonilise side valdkonnas

Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste kontsessioonide suhtes, mille põhieesmärk on võimaldada avaliku sektori hankijatel pakkuda või kasutada üldkasutatavaid sidevõrke või pakkuda üldsusele üht või mitut elektroonilise side teenust.

Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „üldkasutatav sidevõrk” – elektrooniline sidevõrk, mida kasutatakse ainult või peamiselt üldkasutatavate elektrooniliste sideteenuste osutamiseks ning mis võimaldab andmete edastamist võrgu lõpp-punktide vahel;
- (b) „elektrooniline sidevõrk” – ülekandesüsteemid ja vajaduse korral lülitus- ja marsruutimiseseadmed ning muud vahendid, sealhulgas võrguelemendid, mis ei ole aktiivsed, mis võimaldavad edastada signaale traadi, raadio teel, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil, kasutades sealhulgas satelliitvõrke, paik- (ahel- ja pakettkommuteeritud, k.a internet) ja liikuva maaside võrku, elektrikaabelsüsteeme, kui neid kasutatakse signaalide edastamiseks, raadio- ja teleringhäälinguvõrke ja kaabeltelevisioonivõrke, olenemata sellest, millist teavet nende kaudu edastatakse;
- (c) „võrgu lõpp-punkt” – füüsiline koht, kus abonendile pakutakse juurdepääsu üldkasutatavale sidevõrgule; kui võrgus kasutatakse kommuteerimist ja marsruutimist, identifitseeritakse võrgu lõpp-punkt konkreetse võrguaadressi abil, mis võib olla seotud abonendi numbri või nimega;
- (d) „elektrooniline sideteenus” – tavaliselt tasu eest osutatav teenus, mis seisneb tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu, kaasa arvatud telekommunikatsiooniteenused ja edastusteenused ringhäälinguks

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta

¹⁸ ELT L 293, 31.10.2008, lk 3.

¹⁹ ELT L 315, 3.12.2007.

kasutatavates võrkudes, ning välja arvatud teenused, mis pakuvad või mille abil teostatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste abil edastatava sisu redigeerimist; elektrooniliste sideteenuste hulka ei kuulu direktiivi 98/34/EÜ artiklis 1 määratletud infoühiskonna teenused, mis ei seisne tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu.

Artikkel 10

Võrgustiku sektori hankijate antud kontsessioonide suhtes kohaldatavad erandid

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kontsessioonide suhtes, mille võrgustiku sektori hankijad annavad muuks kui III lisas kirjeldatud tegevuseks või selliseks tegevuseks kolmandas riigis, mille tingimuste hulka ei kuulu liidus asuvate võrkude või geograafiliste piirkondade füüsiline kasutamine.
2. Võrgustiku sektori hankijad teavitavad komisjoni või siseriiklikku järelevalveasutust nende taotlusel mis tahes tegevusest, mida nad peavad väljajäetuks. Komisjon võib teavitamise eesmärgil aeg-ajalt avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* loetelud tegevuste kategooriatest, mida ta peab sel alusel väljajäetuks. Seejuures võtab komisjon arvesse kõiki delikaatseid äriaspekte, millele võrgustiku sektori hankijad võivad teavet edastades tähelepanu juhtida.

Artikkel 11

Sidusettevõtjale antud kontsessioonid

1. Käesolevas artiklis tähendab „sidusettevõtja” mis tahes ettevõtjat, mille raamatupidamise aastaaruanne on konsolideeritud võrgustiku sektori hankija aastaaruannetega vastavalt nõukogu seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ²⁰ nõuetele.
2. Kõnealuse direktiiviga hõlmamata üksuste puhul tähendab „sidusettevõtja” mis tahes ettevõtjat, kes vastab järgmistele tingimustele:
 - a) tema üle võib võrgustiku sektori hankijal olla otsene või kaudne valitsev mõju käesoleva direktiivi artikli 4 teise lõigu tähenduses;
 - b) tal võib olla valitsev mõju võrgustiku sektori hankija üle;
 - c) tema ja võrgustiku sektori hankija üle on teisel ettevõtjal valitsev mõju tulenevalt omandiõigusest või finantsosalusest või ettevõtja tegevust reguleerivatest eeskirjadest.
3. Ilma et see mõjutaks artikli 15 kohaldamist ja tingimusel, et lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud, ei kohaldata käesolevat direktiivi järgmiste kontsessioonide suhtes:
 - a) mille võrgustiku sektori hankija annab sidusettevõtjale;

²⁰

EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1. Direktiivi viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/65/EÜ (EÜT L 283, 27.10.2001, lk 28).

- b) mille annab ühisettevõtte, mille mitu võrgustiku sektori hankijat on loonud üksnes III lisas määratletud tegevuseks, ettevõtjale, kes on ühe kõnealuse võrgustiku sektori hankija sidusettevõtja.

4. Lõiget 3 kohaldatakse:

- a) teenuste kontsessioonide suhtes, tingimusel et vähemalt 80 % selle sidusettevõtja teenuste eelneva kolme aasta keskmisest kogukäibest on saadud selliste teenuste osutamisest temaga seotud ettevõtjatele;
- b) ehitustööde kontsessioonide suhtes, tingimusel et vähemalt 80 % selle sidusettevõtja ehitustööde eelneva kolme aasta keskmisest kogukäibest on saadud selliste ehitustööde teostamisest temaga seotud ettevõtjatele.

5. Kui sidusettevõtja loomise või tegevuse alustamise aja tõttu puuduvad andmed eelneva kolme aasta käibe kohta, siis piisab sellest, kui ettevõtja näitab, eriti majandustegevuse prognooside abil, et lõike 4 punktides a või b osutatud käive on usaldusväärne.

6. Kui mitu võrgustiku sektori hankijaga seotud sidusettevõtjat osutavad ühesuguseid või sarnaseid teenuseid, tarnivad ühesuguseid või sarnaseid asju või teevad ühesuguseid või sarnaseid ehitustöid, siis arvutatakse lõikes 4 osutatud protsendimäärad, arvestades kogukäivet, mis kõnealused sidusettevõtjad on teenuste osutamisest või asjade tarnimisest või ehitustööde teostamisest saanud.

Artikkel 12

Ühisettevõttele või ühisettevõttesse kuuluva võrgustiku sektori hankijale antud kontsessioonid

Ilma et see mõjutaks artikli 15 kohaldamist ja tingimusel, et ühisettevõtte on loodud kõnealuse tegevuse teostamiseks vähemalt kolme aasta jooksul ja et ühisettevõtte asutamisdokumendis sätestatakse, et ühisettevõtte loonud võrgustiku sektori hankijad osalevad selles vähemalt samasuguse ajavahemiku jooksul, ei kohaldata käesolevat direktiivi kontsessioonide suhtes, mille on andnud:

- a) ühisettevõtte, mille mitu võrgustiku sektori hankijat on loonud üksnes III lisas määratletud tegevuseks, ühele nendest võrgustiku sektori hankijatest või
- b) võrgustiku sektori hankija sellisele ühisettevõttele, kuhu ta kuulub. .

Artikkel 13

Võrgustiku sektori hankijate poolne teavitamine

Võrgustiku sektori hankijad esitavad komisjonile või siseriiklikule järelevalveasutusele nende nõudmisel artikli 11 lõigete 2 ja 3 ning artikli 12 kohaldamisega seotud järgmised andmed:

- a) asjaomaste ettevõtjate või ühisettevõtete nimed;
- b) asjaomaste kontsessioonide olemus ja maksumus;

- c) tõendusmaterjal, mida komisjon või siseriiklik järelevalveasutus peab vajalikuks tõendamaks, et suhe võrgustiku sektori hankija ja selle ettevõtja või ühisettevõtte vahel, kellele antakse kontsessioonid, vastab artiklite 11 või 12 nõuetele.

Artikkel 14

Otseselt konkurentsile avatud tegevuse väljaarvamine

Käesolevat direktiivi ei kohaldata võrgustiku sektori hankijate antud kontsessioonide suhtes, kui selles liikmesriigis, kus kontsessiooni täidetakse, on kontsessiooniga hõlmatud tegevus otse avatud konkurentsile vastavalt direktiivi [asendab direktiivi 2004/17/EÜ] artiklitele 27 ja 28.

Artikkel 15

Ametiasutustevahelised suhted

1. Kontsessioon, mille on avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija, nagu osutatud artikli 4 lõike 1 esimese lõigus, andnud teisele juriidilisele isikule, ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - a) selline avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija teostab asjaomase juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle;
 - b) vähemalt 90 % asjaomase juriidilise isiku tegevusest toimub kontrolliva avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija või sama hankija kontrollitavate muude juriidiliste isikute alluvuses;
 - c) kontrollitaval juriidilisel isikul puudub erasektori osalus.

Esimese lõigu punkti a mõistes teostab artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle, kui ta avaldab otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele.

2. Lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijaks olev kontrollitav üksus annab kontsessiooni oma kontrollivale üksusele või sama hankija kontrollitavale muule juriidilisele isikule, tingimusel et juriidilisel isikul, kellele kontsessioon antakse, puudub erasektori osalus.
3. Artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija, kes ei teosta juriidilise isiku üle kontrolli lõike 1 tähenduses, võib siiski anda kontsessiooni, kohaldamata selle direktiivi sätteid, juriidilisele isikule, keda ta kontrollib koos teiste selliste avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijatega, kui täidetud on järgmised tingimused:
 - a) artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad teostavad ühiselt juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida nad teostavad oma osakondade üle;

- b) vähemalt 90 % asjaomase juriidilise isiku tegevusest toimub artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud kontrollivate avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate või sama hankija kontrollitavate muude juriidiliste isikute alluvuses;
- c) kontrollitaval juriidilisel isikul puudub erasektori osalus.

Punkti a kohaldamiseks loetakse artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad ühiselt kontrollivaks juriidilist isikut, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) kontrollitava juriidilise isiku otsuseid tegev organ koosneb kõigi osalevate avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate esindajatest, nagu osutatud artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus;
- b) kõnealused artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad on võimelised ühiselt avaldama otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele;
- c) kontrollitav juriidiline isik ei lähtu huvidest, mis erinevad temaga seotud asutuste huvidest;
- d) kontrollitav juriidiline isik ei saa hankijatega sõlmitud hankelepingutest mingit muud kasu lisaks tegelike kulude hüvitamisele.

4. Artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus osutatud avaliku sektori või võrgustiku sektori kahe või enama hankija vahel sõlmitud kokkulepet ei loeta kontsessiooniks käesoleva direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) kokkuleppega luuakse osalevate avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate lojaalne koostöö, mille eesmärk on täita ühiselt avalike teenustega seotud ülesandeid ning mis hõlmab leppeosaliste vastastikuseid õigusi ja kohustusi;
- b) kokkuleppes juhendatakse üksnes avaliku huviga seotud kaalutlustest;
- c) osalevad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad ei tegutse avatud turul suuremal määral kui 10 % kokkuleppe seisukohast olulise tegevuse käibest;
- d) kokkulepe ei hõlma osalevate avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate vahelisi rahalisi ülekandeid, v.a ülekanded, mis vastavad ehitustööde, teenuste või asjade tegelike kulude hüvitamisele;
- e) kõigil osalevatel avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijatel puudub erasektori osalus.

5. Lõigetes 1–4 osutatud erasektori osaluse puudumist kontrollitakse kontsessiooni andmise või kokkuleppe sõlmimise ajal.

Käesolevas artiklis sätestatud erandid kaotavad kehtivuse alates hetkest, mil tekib erasektori osalus, kusjuures kehtivate kontsessioonide suhtes tuleb hankemenetlus uuesti avada kontsessiooni andmise tavapärase korra alusel.

III JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 16

Kontsessiooni kestus

Kontsessiooni kestus piirdub ajaga, mis kontsessionääril hinnanguliselt kulub ehitiste ekspluateerimise või teenuste osutamisega seoses tehtud investeeringute tagasiteenimiseks koos investeeritud kapitali mõistliku tootlusega.

Artikkel 17

Sotsiaalteenused ja muud eriteenused

X lisas loetletud selliste sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste kontsessioonide suhtes, mis kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kohaldatakse artikli 26 lõikes 3 ja artikli 27 lõikes 1 sätestatud kohustusi.

Artikkel 18

Segakontsessioonid

1. Lepingud, mille ese on nii teenused kui ka asjad, sõlmitakse vastavalt käesolevale direktiivile, kui kõnealuse lepingu peamine ese on teenused ja kui need on kontsessioonid artikli 2 esimese lõigu punkti 1 tähenduses.
2. Kontsessioonid, mille esemeks on nii teenused artikli 17 tähenduses kui ka muud teenused, antakse kooskõlas lepingu põhiesemeks oleva teenuse liigi suhtes kohaldatavate sätetega.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud segalepingute puhul määratakse põhiese, võrreldes asjaomaste teenuste või asjade maksumust.
4. Kui lepingute ese hõlmab nii käesoleva direktiiviga reguleeritud kontsessioone kui ka hankeid või muid elemente, mida käesolev direktiiv või direktiivid [asendavad direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ] ega 2009/81/EÜ ei hõlma, sõlmitakse lepingu see osa, mis kujutab endast käesoleva direktiiviga reguleeritavat kontsessiooni, käesoleva direktiivi sätete kohaselt. Kui lepingu eri osad ei ole objektiivselt eraldatavad, määratakse käesoleva direktiivi kohaldamine kindlaks lepingu põhieseme alusel.
5. Kontsessioonide puhul, mille suhtes kohaldatakse käesolevat direktiivi, ja lepingute puhul, mille suhtes kohaldatakse direktiivi [2004/18/EÜ või 2004/17/EÜ] või

2009/81/EÜ²¹, sõlmitakse see osa lepingust, mis kujutab endast käesoleva direktiiviga hõlmatud kontsessiooni, käesoleva direktiivi sätete kohaselt.

Kui sellise lepingu eri osad ei ole objektiivselt eraldatavad, määratakse käesoleva direktiivi kohaldamine kindlaks kõnealuse lepingu peamise eseme alusel.

Artikkel 19

Mitut tegevust hõlmavad kontsessioonid

1. Mitut tegevust hõlmava kontsessiooni suhtes kohaldatakse eeskirju, mida kohaldatakse selle peamise tegevuse suhtes.

Ent valikut, kas anda üksikkontsessioon või mitu eraldi kontsessiooni, ei tohi teha eesmärgiga jätta kontsessioon välja käesoleva direktiivi reguleerimisalast.

2. Kui üks tegevus, milleks käesoleva direktiivi kohane kontsessioon on mõeldud, on loetletud III lisas ja teine tegevus ei ole selles loetletud ning objektiivselt ei ole võimalik kindlaks teha, milliseks tegevuseks kontsessioon on peamiselt mõeldud, antakse kontsessioon vastavalt sätetele, mida kohaldatakse avaliku sektori hankija antud kontsessioonide suhtes.

3. Kui ühe tegevuse suhtes, milleks leping või kontsessioon on mõeldud, kohaldatakse käesolevat direktiivi ja teise suhtes ei kohaldata ei käesolevat direktiivi ega direktiive [2004/18/EÜ või 2004/17/EÜ] ega 2009/81/EÜ²², ja kui on objektiivselt võimatu kindlaks määrata, milliseks tegevuseks leping või kontsessioon on peamiselt mõeldud, siis sõlmitakse leping või kontsessioon vastavalt käesolevale direktiivile.

IV JAGU

ERIOLUKORRAD

Artikkel 20

Reserveeritud kontsessioonid

Liikmesriigid võivad kontsessiooni andmise menetluses osalemise õiguse jätta kaitstud töökohtadele ja ettevõtjatele, kelle peamine eesmärk on puuetega või ebasoodsas olukorras olevate töötajate sotsiaalne ja kutsealane integreerimine või sätestada selliste kontsessioonide täitmise kaitstud töökohtade programmi raames, tingimusel et üle 30 % sellises töökohas, sellise ettevõtja alluvuses või selliste programmidega hõivatud töötajatest on puuetega või ebasoodsas olukorras olevad isikud. Kontsessiooniteates viidatakse sellele sättele.

²¹ ELT L 217, 20.8.2009, lk 76.

²² ELT L 217, 20.8.2009, lk 76.

Artikkel 21
Teadus- ja arendusteenused

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste teenuste kontsessioonide suhtes, millega tellitakse teadus- ja arendusteenuseid CPV viitenumbritega 73000000-2 – 73436000-7, v.a 73200000-4, 73210000-7 või 73220000-0, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:
 - a) kontsessioonist tuleneb kasu üksnes avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale tema enda tegevuse läbiviimiseks;
 - b) osutatud teenuse eest tasub täielikult avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija.
2. Kui üks eespool toodud tingimustest ei ole täidetud, ei kohaldata käesolevat direktiivi teenuste kontsessioonide suhtes, millega tellitakse teadus- ja arendusteenuseid CPV viitenumbritega 73000000-2 – 73436000-7, v.a 73200000-4, 73210000-7 või 73220000-0.
3. Komisjonile antakse volitused delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks kooskõlas artikliga 46 seoses käesolevas artiklis mainitud viitenumbritega, kui CVP nomenklatuuri tehakse muudatusi, mis peavad kajastuma käesolevas direktiivis ning millega ei kaasne direktiivi reguleerimisala muutust.

II PEATÜKK
Põhimõtted

Artikkel 22
Ettevõtjad

1. Ettevõtjaid, kellel on oma asukohaliikmesriigi õigusaktide alusel õigus kõnealust teenust osutada, ei lükata tagasi üksnes seetõttu, et selle liikmesriigi õiguse alusel, kus kontsessioon antakse, peaksid nad olema kas füüsilised või juriidilised isikud.
2. Juriidilistelt isikutelt võidakse nõuda, et nad näitaksid oma pakkumuses või osalemistaotluses nende isikute nimed ja asjakohase kutsekvalifikatsiooni, kes vastutavad kõnealuse kontsessiooni täitmise eest.
3. Pakkumusi teha või end taotlejaks seada võivad ka ettevõtjate rühmad.
4. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad ei kehtesta selliste rühmade osalemiseks kontsessiooni andmise menetluses eritingimusi, mille täitmist üksikutelt taotlejatelt ei nõuta. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad ei nõua, et need rühmad võtaksid pakkumuse või osalemistaotluse esitamiseks mingi konkreetse juriidilise vormi.

Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad võivad kehtestada rühma poolt kontsessiooni täitmisele eritingimusi, eeldusel et neid tingimusi on võimalik objektiivselt põhjendada ning need on proportsionaalsed. Nende tingimuste kohaselt

võib rühmalt siiski nõuda teatava juriidilise vormi võtmist, kui temaga sõlmitakse leping, kui seda muudatust on vaja kontsessiooni nõuetekohaseks täitmiseks.

Artikkel 23 *Nomenklatuurid*

1. Kõik viited nomenklatuuridele kontsessioonide andmise kontekstis peavad põhinema määrusega (EÜ) nr 2195/2002²³ vastu võetud ühtsel riigihangete klassifikaatoril (CPV).
2. Komisjonile antakse volitused delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks kooskõlas artikliga 46 , et kohandada I ja X lisas kasutatud viitenumbreid, kui CVP nomenklatuuri tehakse muudatusi, mis peavad kajastuma käesolevas direktiivis ning millega ei kaasne direktiivi reguleerimisala muutust.

Artikkel 24 *Konfidentsiaalsus*

1. Kui käesoleva direktiiviga või siseriikliku seadusega teabele juurdepääsu kohta ei ole teisiti ette nähtud ja ilma et see piiraks sõlmitud lepingute avaldamise ning taotlejatele ja pakkujatele teabe andmisega seotud kohustusi, mis on sätestatud käesoleva direktiivi artiklites 27 ja 35, ei avalda avaliku sektori hankija temale ettevõtjate poolt antud teavet, mille ettevõtjad on tunnistanud konfidentsiaalseks, sealhulgas, kuid mitte ainult tehnilised või ärisaladused ja pakkumuse konfidentsiaalsed punktid.
2. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad võivad kehtestada ettevõtjatele nõudeid eesmärgiga kaitsta sellise teabe konfidentsiaalsust, mille avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad kontsessiooni andmise menetluse jooksul kättesaadavaks teevad.

Artikkel 25 *Teabevahetuse suhtes kohaldatavad eeskirjad*

1. Välja arvatud juhtudel, kui elektrooniliste sidevahendite kasutamine on kohustuslik vastavalt käesoleva direktiivi artikli 28 lõikele 2 ja artiklile 30, võivad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad valida igasuguseks teabevahetuseks järgmiste sidevahendite vahel:
 - a) elektroonilised sidevahendid kooskõlas lõigetega 3, 4 ja 5;
 - b) post või faks;
 - c) telefon lõikes 6 osutatud juhtudel ja asjaoludel või
 - d) eelnimetatud sidevahendite kombinatsioon.

²³ EÜT L 340, 16.12.2002, lk 1.

Liikmesriigid võivad lisaks käesoleva direktiivi artikli 28 lõikes 2 ja artiklis 30 sätestatud kohustustele teha kohustuslikuks elektrooniliste sidevahendite kasutamise kontsessioonidega seotud teabevahetuse puhul.

2. Valitud sidevahendid peavad olema üldiselt kättesaadavad ega tohi seega piirata ettevõtjate juurdepääsu kontsessiooni andmise menetlusele.

Teabe vahetamisel ning salvestamisel tagavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad andmete terviklikkuse ning pakkumuste ja osalustaoatluste konfidentsiaalsuse säilimise. Nad tutvuvad pakkumuste ja osalemistaotluste sisuga alles pärast esitamistähtaaja möödumist.

3. Elektroonilised teabevahetusvahendid, samuti nende tehnilised omadused, peavad olema mittediskrimineerivad, üldiselt kättesaadavad ja koostalitlusvõimelised üldkasutatavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogia toodetega ning need ei tohi piirata ettevõtjate võimalusi kontsessiooni andmise menetluses osalemiseks. Nende elektrooniliste vastuvõtuseadmete tehnilised üksikasjad ja omadused, mis loetakse vastavaks käesoleva lõike esimesele lõigule, on kehtestatud XII lisas.

Komisjonile antakse volitused võtta kooskõlas artikliga 46 vastu delegeeritud õigusakte XII lisas sätestatud tehniliste andmete ja näitajate muutmiseks tehnika arengu tõttu või halduslikel põhjustel.

Selleks et tagada tehniliste vormingute ning töötlemise ja sõnumeid hõlmavate standardite koostalitlusvõime eelkõige piiriülestes olukordades, antakse komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 46, et muuta kohustuslikuks teatavate tehniliste standardite kasutamine vähemalt seoses elektroonilise esitamise, elektrooniliste kataloogide ja elektroonilise autentimise vahendite kasutamisega.

4. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võivad vajaduse korral nõuda ka selliste vahendite kasutamist, mis ei ole üldiselt kättesaadavad, tingimusel et nad pakuvad alternatiivseid juurdepääsuvõimalusi.

Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad pakuvad sobivaid alternatiivseid juurdepääsuvõimalusi järgmistes olukordades:

- (a) Nad võimaldavad piiramatut ja täielikku elektroonilist juurdepääsu kõnealustele vahenditele alates teate avaldamise kuupäevast kooskõlas IX lisaga või kuupäevast, mil saadeti huvi kinnitamise ettepanek; teate või huvi kinnitamise ettepaneku tekstis märgitakse internetiaadress, kus kõnealused vahendid on kättesaadavad;
 - (b) nad tagavad, et teises liikmesriigis kui avaliku sektori hankija liikmesriigis asuv pakkuja saab juurdepääsu kontsessiooni andmise menetlusele ajutise lubakaardi kaudu, mis tehakse kättesaadavaks internetis ilma lisatasuta;
 - (c) nad toetavad pakkumuste elektroonilist esitamist alternatiivsete kanalite kaudu.
5. Pakkumuste elektrooniliste edastus- ja vastuvõtuseadmete ning osalemistaotluste elektrooniliste edastus- ja vastuvõtuseadmete suhtes kehtivad järgmised eeskirjad:

- a) huvitatud isikutele tehakse kättesaadavaks teave pakkumuste ja osalemistaotluste elektroonilise esitamise, sealhulgas krüpteerimise ja ajatempli kasutamise spetsifikaatide kohta;
- b) seadmed, autentimismeetodid ja elektroonilised allkirjad vastavad XII lisas sätestatud nõuetele;
- c) avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad täpsustavad kontsessiooni andmise menetluse iga etapi puhul elektroonilistelt sidevahenditelt nõutava turvalisuse taseme. Tase peab olema proportsionaalne kaasnevate riskidega;
- d) kui nõutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 1999/93/EÜ²⁴ määratletud täiustatud elektroonilise allkirja kasutamist, aktsepteerivad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad Euroopa Komisjoni otsuses 2009/767/EÜ²⁵ sätestatud usaldusnimekirjas osutatud kvalifitseeritud elektroonilise sertifikaadi poolt toetatavaid allkirju, olenemata sellest, kas allkiri on loodud turvalise allkirja andmise vahendiga või ilma selleta, täites järgmisi tingimusi:
 - i) nad peavad kehtestama täiustatud allkirja vormingu komisjoni otsusega 2011/130/EL²⁶ kehtestatud vormingute alusel ning võtma vajalikud meetmed, et suuta kõnealuseid vorminguid tehniliselt töödelda;
 - ii) kui pakkumus allkirjastatakse kvalifitseeritud sertifikaadi abil, mis on usaldusnimekirjas, ei tohi kohaldada lisanõudeid, mis võivad takistada selliste allkirjade kasutamist pakkujate poolt.

6. Osalemistaotluste edastamisel kehtivad järgmised eeskirjad:

- (a) kontsessiooni andmise menetluses osalemise taotlused võib esitada kirjalikult või telefoni teel; viimasel juhul tuleb enne laekumise tähtaega saata kirjalik kinnitus;
- (b) avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad võivad nõuda faksitud osalemistaotluste kinnitamist elektrooniliselt või posti teel, kui see on vajalik juriidiliseks tõendamiseks.

Punkti b kohaldamiseks märgib avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kontsessiooniteates või huvi kinnitamise ettepanekus, et faksitud osalemistaotlused tuleb kinnitada elektrooniliselt või posti teel ning sellise kinnituse saatmise tähtaja.

7. Liikmesriigid tagavad, et hiljemalt viis aastat pärast artikli 49 lõikes 1 sätestatud tähtaega korraldatakse kõik käesoleva direktiivi kohased kontsessiooni andmise menetlused käesoleva artikli nõuete kohaselt elektrooniliste sidevahendite abil, eelkõige seoses pakkumuste ja osalemistaotluste elektroonilise esitamisega.

²⁴ EÜT L 13, 19.1.2000, lk 12.

²⁵ ELT L 274, 20.10.2009, lk 36.

²⁶ ELT L 53, 26.2.2011, lk 66.

Seda kohustust ei kohaldata, kui elektrooniliste vahendite kasutamine nõuaks erivahendeid või failivorminguid, mis ei ole kõigis liikmesriikide lõike 3 tähenduses üldiselt kättesaadavad. Pakkumuste esitamiseks muid sidevahendeid kasutavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad peavad kontsessioonidokumentides näitama, et elektrooniliste vahendite kasutamine nõuaks ettevõtjatega vahetatava teabe olemuse tõttu erivahendeid või failivorminguid, mis ei ole kõigis liikmesriikides üldiselt kättesaadavad.

Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel loetakse olevat seaduslikud põhjused mitte nõuda elektrooniliste sidevahendite kasutamist pakkumuste esitamiseks järgmistel juhtudel:

- (a) kontsessioonide andmise spetsiifilise laadi tõttu ei ole võimalik tehnilist kirjeldust esitada, kasutades failivorminguid, mida üldiselt toetavad tavaliselt kasutatavad rakendused;
- (b) tehnilise kirjelduse esitamiseks sobivaid failivorminguid toetavad rakendused kuuluvad omandilitsentside skeemide alla ning avaliku sektori hankija ei saa teha neid allalaaditavaks ega kaugkasutatavaks;
- (c) tehnilise kirjelduse esitamiseks sobivaid failivorminguid toetavad rakendused kasutavad failivorminguid, mida ei saa töödelda ühegi teise avatud või allalaaditava rakendusega.

8. Avaliku sektori hankijad võivad hankemenetlustes kasutada elektrooniliselt töödeldud andmeid menetluse igas etapis ette tulevate vigade ennetamiseks, avastamiseks ja parandamiseks, töötades selleks välja sobivad vahendid.

II JAOTIS

KONTSESSIOONIDE ANDMISE EESKIRJAD

I PEATÜKK

Avaldamine ja läbipaistvus

Artikkel 26 *Kontsessiooniteated*

1. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad, kes soovivad anda kontsessiooni, annavad oma kavatsusest teada kontsessiooniteatega.
2. Kontsessiooniteated sisaldavad IV lisa osas osutatud teavet ja vajaduse korral muud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija poolt kasulikuks peetavat teavet vastavalt standardvormidele.
3. Sotsiaal- ja muude eriteenuste kontsessiooni anda soovivad avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad kontsessiooni kavandatavast andmisest teavitamiseks avaldada eelteate võimalikult kiiresti pärast eelarveaasta algust. Kõnealused teated sisaldavad XIII lisas osutatud teavet.
4. Kõnealused standardvormid kehtestab komisjon. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 48 osutatud nõuandemenetlusega.
5. Erandina lõikest 1 ei pea avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad avaldama kontsessiooniteadet ühelgi järgmisel juhul:
 - a) kui kontsessioonimenetluse käigus ei ole esitatud ühtki pakkumust või nõuetele vastavat pakkumust või ühtki osalemistaotlust, tingimusel et kontsessiooni algtingimusi sellega oluliselt ei muudeta ja kui komisjoni või direktiivi [asendab direktiivi 2004/18/EÜ] artikli 84 kohaselt määratud riikliku järelevalveorgani taotlusel esitatakse komisjonile või kõnealusele organile asjakohane aruanne;
 - b) kui ehitustööd või teenused saab tarnida üksnes teatav ettevõtja, kui tehnilistel põhjustel või patentide, autoriõiguste või muude intellektuaalomandi õiguste kaitse või muude ainuõiguste kaitse tõttu puudub konkurents ning kui puudub mõistlik alternatiiv või asendaja ning konkurentsi puudumine ei tulene kontsessiooni andmise parameetrite kunstlikust kitsendamisest;
 - c) ettevõtjale usaldatavate uute ehitustööde või teenuste puhul, mis seisnevad samalaadsete ehitustööde või teenuste kordamises, mille kohta avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija on andnud ettevõtjale esialgse kontsessiooni lõikes 1 osutatud kohustuse kohaselt, tingimusel et need ehitustööd või teenused vastavad põhiprojektile, mis on esialgse kontsessiooni esemeks. Põhiprojektis mainitakse võimalike täiendavate

ehitustööde või teenuste ulatust ning nende suhtes lepingu sõlmimise tingimusi.

Niipea, kui esialgne projekt on pakkumuste esitamiseks välja kuulutatud, peavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad artikli 5 sätete kohaldamisel arvesse võtma järgnevate ehitustööde või teenuste hinnangulist kogumaksumust.

6. Esimese lõigu punkti a kohaldamisel ei peeta nõuetele vastavaks pakkumust, mis
- on ebakorrektnel või vastuvõetamatu või
 - ei ole lepingu täitmiseks üldse asjakohane, kuna ei vasta avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kontsessioonidokumentides täpsustatud vajadustele.

Pakkumused loetakse ebakorrektselt juhul, kui need ei vasta kontsessioonidokumentidele või kui pakkumuses olevad hinnad on tavapäraste konkurentsijõudude eest kaitstud.

Pakkumused loetakse vastuvõetamatuks kõigil järgmistel juhtudel:

- a) kui pakkumused on laekunud hilinemisega;
- b) kui pakkujatel puudub nõutud kvalifikatsioon;
- c) kui hind ületab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija enne kontsessioonimenetluse algust kindlaks määratud eelarvet, mis on kirjalikult dokumenteeritud;
- d) nende hinda peetakse põhjendamatult madalaks.

Artikkel 27

Kontsessiooni andmise teated

1. Mitte hiljem kui 48 päeva pärast kontsessiooni andmist saadavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad kontsessiooni andmise teate kontsessiooni andmise menetluse tulemuste kohta.
2. Lõikes 1 osutatud kohustust kohaldatakse ka teenuste kontsessioonide suhtes juhul, kui nende artikli 6 lõikes 5 kirjeldatud meetodi alusel arvutatud hinnanguline maksumus on vähemalt 2 500 000 eurot; ainsaks erandiks on artiklis 17 osutatud sotsiaalteenused ja muud eriteenused.
3. Kõnealused teated sisaldavad V lisas sätestatud teavet või sotsiaalteenuste või muude eriteenuste puhul VI lisas sätestatud teavet ning need avaldatakse vastavalt artiklile 28.

Artikkel 28
Teadete avaldamise vorm ja viis

1. Artiklites 26 ja 27 ning artikli 43 lõike 6 teises lõigus osutatud teated sisaldavad IV–VI lisas sätestatud teavet ning need on standardvormis, sh paranduste standardvormis.

Komisjon kehtestab kõnealused standardvormid rakendusaktidega, mis võetakse vastu kooskõlas artiklis 48 osutatud nõuandemenetlusega.

2. Teated koostatakse, edastatakse elektrooniliselt komisjonile ja avaldatakse kooskõlas IX lisaga. Teated avaldatakse hiljemalt viis päeva pärast nende saatmist. Komisjoni kulud seoses teadete avaldamisega kannab Euroopa Liit.
3. Artiklis 26 osutatud teated avaldatakse tervikuna liidu ametlikus keeles, mille valib avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija. Kõnealune keeleversioon on ainus autentne tekst. Igas teates sisalduvatest olulistest elementidest avaldatakse kokkuvõtte teistes ametlikes keeltes.
4. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad peavad suutma esitada tõendi teadete saatmise kuupäevade kohta.

Komisjon annab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijatele kinnituse teate kättesaamise ja saadud teabe avaldamise kohta, märkides ära avaldamise kuupäeva. Kõnealune kinnitus on tõend avaldamise kohta.

5. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võivad avaldada teateid kontsessioonide kohta, mille suhtes ei kohaldata käesoleva direktiivi kohaseid avaldamisnõudeid, tingimusel et sellised teated saadetakse komisjonile elektrooniliselt vastavalt IX lisas esitatud vormingule ja edastamiskorrale.

Artikkel 29
Avaldamine liikmesriigi tasandil

1. Artiklites 26 ja 27 osutatud teateid ja nende sisu ei avaldata liikmesriigi tasandil enne artikli 28 kohast avaldamist.
2. Liikmesriigi tasandil avaldatavad teated ei sisalda muud teavet kui see, mis sisaldub komisjonile saadetud teadetes, kuid seal näidatakse ära kuupäev, mil teade saadeti komisjonile.

Artikkel 30
Kontsessioonidokumentide elektrooniline kättesaadavus

1. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad võimaldavad kontsessioonidokumentidele elektrooniliste vahendite abil piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu alates teate avaldamise kuupäevast kooskõlas artikliga 28 või alates kuupäevast, mil saadeti pakkumuste esitamise ettepanek. Teate või kõnealuste ettepanekute tekstis märgitakse internetiaadress, kus kõnealused dokumendid on kättesaadavad.

2. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad või pädevad osakonnad edastavad kontsessioonidokumentidega seotud lisateabe vähemalt kuus päeva enne pakkumuste laekumistähtaega, tingimusel et seda on aegsasti taotletud.

II PEATÜKK

Menetluse läbiviimine

I JAGU

ÜHISKONTSESSIOONID, TÄHTAJAD JA TEHNILINE KIRJELDUS

Artikkel 31

Eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate ühine kontsessioon

1. Ilma et see piiraks artikli 15 sätete kohaldamist, võivad eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad anda ühiselt kontsessioone, kasutades selleks ühte käesolevas artiklis kirjeldatud võimalustest.
2. Mitu eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijat võivad anda kontsessiooni ühiselt. Sel juhul sõlmivad osalevad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad lepingu, milles määratakse kindlaks:

- a) millise riigi sätteid kontsessiooni andmise menetluse suhtes kohaldatakse;
- b) kontsessiooni andmise menetluse sisemine korraldus, sh menetluse haldamine, kohustuste jagamine, hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste jaotamine ning kontsessioonilepingute sõlmimine.

Punkti a kohaselt kohaldatava siseriikliku õiguse kindlaksmääramisel võivad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad valida mis tahes sellise liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus asub vähemalt üks osalev hankija.

3. Kui mitu eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijat on moodustanud ühise juriidilise isiku, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1082/2006²⁷ kohase Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse, lepivad osalevad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad ühise juriidilise isiku pädeva organi otsusega kokku kohaldatavates siseriiklikes kontsessiooni andmise eeskirjades, mis on järgmised:

- a) selle liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus on juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
- b) selle liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus juriidiline isik tegutseb.

²⁷ ELT L 210, 31.7.2006, lk 19.

Sellist kokkulepet võib kohaldada tähtajatult, kui nii on sätestatud ühise juriidilise isiku asutamisaktis, või teatava ajavahemiku jooksul või teatavat tüüpi kontsessioonide suhtes või ühe või mitme antud üksikkontsessiooni suhtes.

4. Kui puudub kokkulepe kontsessiooni suhtes kohaldatava õiguse kohta, määratakse kontsessiooni andmist reguleeriv siseriiklik õigus kindlaks allpool osutatud sätete alusel:
 - a) kui menetluse korraldab või seda haldab üks osalev avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija teiste nimel, kohaldatakse kõnealuse avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liikmesriigi siseriiklikke sätteid;
 - b) kui menetlust ei korralda ega seda ei halda üks osalev avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija teiste nimel; ning
 - i) kui see hõlmab ehitustööde kontsessiooni või riigikontsessiooni, kohaldavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus enamik ehitustöid tehakse;
 - ii) kui see hõlmab teenuste kontsessiooni, kohaldavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus enamik teenuseid osutatakse;
 - c) kui punktide a või b kohaselt ei ole võimalik kohaldatavat siseriiklikku õigust kindlaks määrata, kohaldavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad selle hankija liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kelle kanda on suurim osa kuludest.
5. Kui puudub lõike 3 kohane kokkulepe kontsessioonide andmise suhtes kohaldatava õiguse kohta, määratakse mitme eri liikmesriikide avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ühiselt moodustatud juriidiliste isikute läbiviidavat kontsessiooni andmise menetlust reguleeriv siseriiklik õigus kindlaks järgmiste sätete alusel:
 - a) kui menetluse viib läbi või seda haldab ühise juriidilise isiku pädev organ, kohaldatakse selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus on juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
 - b) kui menetluse viib läbi või seda haldab juriidilise isiku liige asjaomase juriidilise isiku nimel, kohaldatakse lõike 4 punktide a ja b sätteid;
 - c) kui lõike 4 punktide a või b kohaselt ei ole võimalik kohaldatavat siseriiklikku õigust kindlaks määrata, kohaldavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus on juriidilise isiku registrijärgne asukoht.
6. Üks või mitu avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijat võivad anda üksikkontsessioone sellise raamlepingu raames, mille on sõlminud teises liikmesriigis asuv avaliku sektori hankija või mis on temaga ühiselt sõlmitud, tingimusel et raamleping sisaldab sätteid, mis võimaldavad vastava(te)l avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija(te)l üksikkontsessioone anda.

7. Piiriüleste kontsessioonide andmise otsuse suhtes kohaldatakse kohaldatava siseriikliku õiguse kohaseid tavapäraseid läbivaatamise mehhanisme.
8. Selleks et läbivaatamise mehhanismid oleksid tõhusad, võimaldavad liikmesriigid nõukogu direktiivi 89/665/EMÜ²⁸ ja nõukogu direktiivi 92/13/EMÜ kohaste teises liikmesriigis asuvate läbivaatamisasutuste otsuste täielikku ellurakendamist nende siseriikliku õiguskorra raames, kui sellised otsused hõlmavad asjaomases piiriüleses kontsessiooni andmise menetluses osalevaid nende territooriumil asuvaid hankijaid.

Artikkel 32 *Tehniline kirjeldus*

1. VIII lisa punktis 1 kindlaks määratud tehniline kirjeldus esitatakse kontsessioonidokumentides. Tehnilises kirjelduses määratakse kindlaks ehitustööde, teenuste või asjade nõutavad omadused.

Kõnealuste omadustega võidakse osutada ka konkreetsele tootmisprotsessile või tellitud ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise viisile või olulusringi mõnele muule etapile, nagu on osutatud artikli 2 punktis 14.

Tehnilises kirjelduses täpsustatakse ka see, kas nõutakse intellektuaalomandi õiguste üleandmist.

Kõigi selliste kontsessioonide puhul, mille eseme kavandatud kasutajateks on kas üldsus või avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija töötajad, peab kõnealune tehniline kirjeldus olema koostatud nii, et selles võetakse arvesse puuetega inimeste või kõigi kasutajate ligipääsemise nõuet, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Kui kohustuslikud ligipääsunõuded võetakse vastu liidu õigusaktiga, määratletakse ligipääsukriteeriumid tehnilises kirjelduses, viidates kõnealusele õigusaktile.

2. Tehniline kirjeldus võimaldab kõigile ettevõtjatele võrdse juurdepääsu kontsessioonimenetlusele ega tohi tekitada põhjendamatuid takistusi kontsessiooni andmise avamisel konkurentsile.
3. Ilma et see piiraks kohustuslike siseriiklike tehniliste eeskirjade kohaldamist, kuivõrd need on liidu õigusega kooskõlas, sõnastatakse tehniline kirjeldus ühel järgmisel viisil:
 - a) kirjeldades kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid, sh keskkonnanäitajaid, tingimusel et parameetrid on piisavalt täpsed, et pakkujad saaksid teha kindlaks lepingu eseme ning et avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad saaksid lepingu sõlmida;
 - b) viidates VIII lisas määratletud tehnilisele kirjeldusele ja viidates tähtsuse järjekorras Euroopa standardeid ülevõtvatele riiklikele standarditele, Euroopa tehnilistele tunnustustele, ühtsetele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele Euroopa standardimisorganite

²⁸ EÜT L 395, 30.12.1989, lk 33.

kehtestatud tehnilistele etalonsüsteemidele või nende puudumisel riiklikele standarditele, riiklikele tehnilistele tunnustustele või riiklikele tehnilistele kirjeldustele ehitustööde projekteerimise, arvutuste ja tööde teostamise ning asjade kasutamise kohta; sellisele viitele lisatakse märges „või sellega samaväärne”;

- c) punktis a osutatud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid kirjeldades viidates punktis b osutatud tehnilisele kirjeldusele kui kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele vastavuse tagamise vahendile;
 - d) viidates teatavate näitajate puhul punktis b osutatud tehnilisele kirjeldusele ja muude näitajate puhul punktis a osutatud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.
4. Tehnilises kirjelduses ei nimetata kindlat marki ega allikat, konkreetset protsessi ega kaubamärke, patente, liike, kindlat päritolu ega teatavat tootmisviisi, mis võiks teatavaid ettevõtjaid või tooteid soosida või need välistada, välja arvatud juhul, kui see on lepingu reguleerimiseseme seisukohast põhjendatud. Erandkorras lubatakse sellist viitamist, kui lepingu reguleerimiseset ei ole lõike 3 kohaselt võimalik piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada; sellistele viidetele lisatakse märges „või sellega samaväärne”.
5. Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kasutab lõike 3 punktis b osutatud kirjeldusele viitamise võimalust, ei saa ta pakkumust tagasi lükata põhjusel, et pakutavad ehitustööd, asjad või teenused ei vasta tema poolt viidatud kirjeldusele, kui pakkuja tõendab oma pakkumuses mis tahes asjakohasel viisil, sealhulgas kasutades artikli 33 kohaseid tõendeid, et tema pakutavad lahendused rahuldavad tehnilises kirjelduses määratletud nõudeid samaväärsel viisil.
6. Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kasutab lõike 3 punkti a kohast võimalust sõnastada tehniline kirjeldus kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldamise teel, ei saa ta lükata tagasi asjade, teenuste või ehitustööde pakkumust, mis vastab Euroopa standardit ülevõtvale riiklikule standardile, Euroopa tehnilisele tunnustusele, ühtsele tehnilisele kirjeldusele, rahvusvahelisele standardile või Euroopa standardimisorgani kehtestatud tehnilisele etalonsüsteemile, kui nendes kirjeldustes käsitletakse tema poolt kindlaks määratud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid.

Oma pakkumuses tõendab pakkuja mis tahes asjakohasel viisil, sealhulgas artiklis 33 osutatud tõendeid kasutades, et standardile vastavad asjad, teenus või ehitustöö vastavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ette nähtud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.

Artikkel 33

Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad võivad nõuda, et ettevõtjad esitaksid tunnustatud organi katsearuande või sellise organi väljastatud tõendi tõendusmaterjalina tehnilisele kirjeldusele vastavuse kohta.

Kui hankijad nõuavad tunnustatud organite koostatud sertifikaatide esitamist, et tõendada vastavust konkreetsele tehnilisele kirjeldusele, aktsepteerivad hankijad ka samaväärsete muude tunnustatud organite tõendeid.

2. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad aktsepteerivad ka muid asjakohaseid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs lõike 1 kohastele tõenditele või katsearuannetele või tal ei ole võimalik neid asjaomase tähtaja jooksul hankida.
3. Käesoleva artikli kohased tunnustatud organid on katse- ja kalibreerimislaborid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008²⁹ kohaselt akrediteeritud mis tahes sertifitseerimis- ja kontrolliasutused.
4. Liikmesriigid teevad taotluse korral teistele liikmesriikidele kättesaadavaks esitatud tõendite ja dokumentidega seotud mis tahes teabe, et tõendada vastavust artiklis 32 ja käesolevas artiklis osutatud tehnilistele nõuetele. Asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas juhtimist käsitlevate sätetega, nagu osutatud direktiivi (asendab direktiivi 2004/18/EÜ) artiklis 88.

II JAGU

OSALEJATE VALIMINE JA KONTSESSIOONIDE ANDMINE

Artikkel 34 *Üldpõhimõtted*

Kontsessioonid antakse avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kehtestatud tingimuste alusel vastavalt artiklile 39, eeldusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:

- a) pakkumus vastab kontsessiooniteates või huvi kinnitamise ettepanekus ja kontsessiooni andmise dokumentides esitatud nõuetele, tingimustele ja kriteeriumidele;
- b) pakkumuse esitanud pakkuja
 - i) ei ole kontsessiooni andmise menetlusest kõrvaldatud vastavalt artikli 36 lõigetele 4–8 ning
 - ii) vastab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija poolt kooskõlas artikli 36 lõigetega 1–3 kehtestatud valikukriteeriumidele.

Artikkel 35 *Menetluslikud tagatised*

1. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad esitavad hanketeates, pakkumiskutses või kontsessioonidokumentides kontsessiooni kirjelduse, kontsessiooni andmise

²⁹ ELT L 218, 13.8.2008, lk 30.

kriteeriumid ning miinimumnõuded. See teave peab võimaldama teha kindlaks kontsessiooni laadi ja ulatuse, et ettevõtjad saaksid otsustada, kas nad taotleavad osalemist kontsessiooni andmise menetluses. Kirjeldust, kontsessiooni andmise kriteeriume ja miinimumnõudeid läbirääkimiste käigus ei muudeta.

2. Kontsessiooni andmise ajal tagavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise. Nad ei avalda teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele pakkujale teiste ees eelise.
3. Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija piirab taotlejate arvu, teeb ta seda läbipaistvalt ja objektiivsete kriteeriumide alusel, mis on kõigile huvitatud ettevõtjatele kättesaadavad.
4. Kontsessiooni andmise menetlust käsitlevad eeskirjad, sealhulgas need, mis käsitlevad teavitamist, menetluse etappe ja ajakava, kehtestatakse enne menetluse algust ja tehakse kõigile osalejatele teatavaks.
5. Kui kontsessiooni andmine näeb ette läbirääkimisi, täidavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad järgmisi eeskirju:
 - a) kui läbirääkimised toimuvad pärast pakkumuste esitamist, peavad nad pakkujatega läbirääkimisi nende pakkumuste üle, et kohandada pakkumusi lõike 1 kohaselt esitatud kriteeriumidele ja nõuetele;
 - b) nad ei tohi avaldada läbirääkimistel osaleva taotleja pakutud lahendusi või muud tema poolt edastatud konfidentsiaalset teavet teistele osalejatele ilma kõnealuse taotleja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise loobumisena, vaid see tuleb anda seoses teatavate lahenduste või muu konfidentsiaalse teabe kavandatava edastamisega;
 - c) nad võivad läbirääkimised viia läbi järjestikuste etappidena, et vähendada läbirääkimistel arutatavate pakkumuste arvu, kohaldades hanketeates, pakkumuste esitamise ettepanekus või kontsessioonidokumentides esitatud pakkumuste hindamise kriteeriume. Avaliku sektori hankija näitab hanketeates, pakkumuste esitamise ettepanekus või hankedokumentides ära, kas ta on seda võimalust kasutanud;
 - d) nad hindavad pakkumusi pärast läbirääkimisi esialgsete hindamiskriteeriumide alusel;
 - e) nad protokollivad ametlikud arutelud ja mis tahes muud kontsessiooni andmise menetluse seisukohast olulised sammu ja sündmused. Eelkõige tagavad nad kõigi asjakohaste vahenditega läbirääkimiste jälgitavuse.
6. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad teavitavad iga taotlejat ja pakkujat võimalikult kiiresti kontsessiooni andmisega seoses tehtud otsustest, sealhulgas põhjustest, miks otsustati mitte sõlmida lepingut, mille kohta on avaldatud kontsessiooniteade, või alustada uut menetlust.
7. Asjaomase osapoole taotlusel teavitavad avaliku sektori hankijad võimalikult kiiresti ja igal juhul 15 päeva jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest:

- a) iga taotlejat, kelle taotlus tagasi lükati, tagasilükkamise põhjustest;
 - b) iga pakkujat, kelle pakkumus tagasi lükati, tagasilükkamise põhjustest, sealhulgas artikli 32 lõigetes 5 ja 6 osutatud juhtudel põhjustest, miks otsustati, et tegemist pole samaväärsusega või et ehitustööd, asjad või teenused ei vasta kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele;
 - c) iga vastuvõetava pakkumuse teinud pakkujat väljavalitud pakkumuse omadustest ja suhtelistest eelistest ning teatavad talle ka väljavalitud pakkuja nime või raamlepingu osapooled;
 - d) iga vastuvõetava pakkumuse teinud pakkujat pakkujatega läbiviidavate läbirääkimiste ja dialoogi korraldamisest ja edenemisest.
8. Avaliku sektori hankijad võivad siiski otsustada jätta avaldamata teatavad lõikes 6 osutatud andmed seoses lepinguga, kui selliste andmete avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist, oleks muul viisil vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks era- või avalik-õiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või nendevahelist ausat konkurentsi.

Artikkel 36

Taotlejate vahel valiku tegemine ja nende kvalitatiivne hindamine

1. Avaliku sektori hankijad täpsustavad kontsessiooniteates osalemistingimused seoses järgmisega:
- (a) sobivus tegeleda kutsetööga;
 - (b) majanduslik ja finantsseisund;
 - (c) tehniline ja/või kutsealane suutlikkus.

Hankijad piirduvad osalemistingimusi kehtestades selliste tingimustega, mis aitavad tagada, et taotleja või pakkuja vastab õiguslikult ja finantsiliselt kontsessiooni nõuetele ning on äriiselt ja tehniliselt suuteline asjaomast kontsessiooni täitma. Kõik nõuded peavad olema lepingu esemega seotud ja sellega proportsionaalsed, võttes arvesse tõelise konkurentsi tagamise vajadust.

Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad nimetavad kontsessiooniteates ka dokumendid, millega ettevõtja peab oma suutlikkust tõendama. Kõnealune dokumendinõue peab olema mittediskrimineeriv ja kontsessiooni esemega proportsionaalne.

2. Seoses lõikes 1 osutatud kriteeriumidega võib ettevõtja vajaduse korral konkreetse kontsessiooni puhul tugineda teiste üksuste suutlikkusele, olenemata nendevahelistest juriidilistest suhetest. Sel juhul peab ta avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale tõendama, et tal on võimalus kontsessiooni kogu kestuse ajal käsutada vajalikke vahendeid, esitades selleks näiteks kõnealuste üksuste võetud kohustuse. Seoses majandus- ja finantsseisundiga võivad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad nõuda, et ettevõtja ja kõnealused üksused vastutaksid ühiselt lepingu täitmise eest.

3. Samadel tingimustel võib artiklis 22 osutatud ettevõtjate rühm toetuda sama rühma teiste osaliste või teiste üksuste suutlikkusele.
4. Liikmesriigid võtavad vastu eeskirjad eelistamise ja korruptsiooni vastu võitlemiseks ning huvide konfliktide ennetamiseks, eesmärgiga tagada kontsessiooni andmise menetluse läbipaistvus ja pakkujate võrdne kohtlemine.

Seoses huvide konfliktidega vastu võetud meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on rangelt vajalik tuvastatud konfliktide ennetamiseks või kõrvaldamiseks. Eelkõige lubavad need pakkuja või taotleja menetlusest välja jätta üksnes juhul, kui huvide konflikti ei saa tõhusalt kõrvaldada muude vahenditega.

5. Kontsessioonis osalemisest jäetakse kõrvale kõik taotlejad või pakkujad, kelle suhtes on langetatud lõplik kohtuotsus ühel järgmistest põhjustest:
 - a) osalemine nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK³⁰ artikli 2 lõikes 1 määratletud kuritegelikus organisatsioonis;
 - b) Euroopa ühenduste ametnike või Euroopa Liidu liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastu võitlemise konventsiooni artiklis 3 ning nõukogu raamotsuse 2003/568/JSK³¹ artiklis 2 määratletud korruptsioon ning avaliku sektori hankija või ettevõtja siseriiklikus õiguses määratletud korruptsioon;
 - c) pettus Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni³² artikli 1 tähenduses;
 - d) terroriaktid või terroristliku tegevusega seotud õigusrikkumised, mis on määratletud raamotsuse 2002/475/JSK³³ artiklites 1 ja 3, või kõnealuse raamotsuse artiklis 4 osutatud õigusrikkumisele kihutamine, sellele kaasaaitamine ning selle katse;
 - e) rahapesu vastavalt nõukogu direktiivi 91/308/EMÜ³⁴ artiklis 1 esitatud määratlusele.

Taotleja või pakkuja kontsessioonis osalemisest kõrvalejätmise kohustust kohaldatakse ka juhul, kui lõpliku kohtuotsusega on mõistetud süüdi äriühingute juhid või mis tahes muud isikud, kellel on õigus taotlejat või pakkujat esindada, tema nimel otsuseid teha või teda kontrollida.

6. Ettevõtjad jäetakse kontsessioonis osalemisest kõrvale, kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija on teadlik *res judicata* jõudu omavast otsusest, mille kohaselt ettevõtja ei ole täitnud maksude või sotsiaalkindlustusmaksete maksmisega seotud kohustusi oma asukohariigi või avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija riigi õigusaktide kohaselt.

³⁰ ELT L 300, 11.11.2008, lk 42.

³¹ ELT L 192, 31.7.2003, lk 54.

³² EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

³³ EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3.

³⁴ EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77.

7. Liikmesriigid võivad ette näha, et avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija võib jätta kontsessiooni andmises osalemisest kõrvale mis tahes ettevõtja, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
- a) ta on teadlik Euroopa Liidu või siseriiklike nende õigusaktide mis tahes tõsisest rikkumisest, mille eesmärk on kaitsta avalikke huve kooskõlas aluslepinguga;
 - b) ettevõtja suhtes on algatatud maksejõuetus- või likvideerimismenetlus, tema vara haldab likvideerija või kohus, ta on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, peatanud äritegevuse või on siseriiklike õigusnormide alusel toimuva samalaadse menetluse tõttu analoogilises olukorras;
 - c) ettevõtja sama hankijaga sõlmitud varasema kontsessiooni või mõne samalaadse kontsessiooni järgse olulise nõude täitmises on esinenud ettevõtjapoolseid märkimisväärsed või pidevaid puudusi.

Esimese lõigu punkti c alusel kõrvalejätmiseks peavad avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad esitama lepingu täitmise hindamise meetodi, mis põhineb objektiivsetel ja mõõdetavatel kriteeriumidel ja mida kohaldatakse süstemaatiliselt, järjepidevalt ja läbipaistvalt. Lepingute täitmise hindamisest tuleb teavitada asjaomast ettevõtjat, kellele tuleb anda võimalus tulemused vaidlustada ja saada kohtulikku kaitset.

8. Taotleja või pakkuja, kes on ühes lõigetes 5–7 osutatud olukorras, võib esitada avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale tõendid, mis vaatamata kõrvalejätmist õigustavatele asjaoludele näitavad tema usaldusväärsust.
9. Liikmesriigid määravad kindlaks käesoleva artikli kohaldamise tingimused. Nad esitavad teistele liikmesriikidele vastava taotluse korral mis tahes teabe, mis on seotud käesolevas artiklis loetletud kõrvalejätmise põhjustega. Asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas direktiivi [asendab direktiivi 2004/18/EÜ] artikliga 88.

Artikkel 37 *Tähtaegade kehtestamine*

1. Kontsessioonitaotluste ja pakkumuste esitamise tähtaegade määramisel võtavad avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad eriti arvesse kontsessiooni keerukust ja pakumuse koostamiseks vajalikku aega, ilma et see piiraks artiklis 37 sätestatud miinimumtähtaegade kohaldamist.
2. Kui taotlusi või pakkumusi saab esitada üksnes pärast kohaga tutvumist või kontsessiooni andmise dokumente täiendavate dokumentide kontrollimist kohapeal, pikendatakse kontsessioonitaotluste esitamise tähtaegu nii, et kõik asjaomased ettevõtjad oleksid teadlikud kogu taotluste või pakkumuste esitamiseks vajalikust teabest.

Artikkel 38
Kontsessioonitaotluste esitamise tähtajad

1. Kui avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad kasutavad kontsessiooni, ei tohi kontsessioonitaotluste esitamise tähtaeg olla lühem kui 52 päeva alates kontsessiooniteate väljasaatmisest.
2. Pakkumuste laekumise tähtaega võib lühendada viie päeva võrra, kui võrgustiku sektori hankija nõustub pakkumuste elektroonilise esitamisega artikli 25 kohaselt.

Artikkel 39
Kontsessiooni andmise kriteeriumid

1. Kontsessioonid antakse objektiivsete kriteeriumide alusel, mis tagavad läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtete järgimise ning pakkumuste hindamise konkurentsi tingimustes, mis võimaldab teha avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija jaoks kindlaks üldised majanduslikud eelised.
2. Kontsessiooni andmise kriteeriumid on seotud kontsessiooni esemega ning need ei anna avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale piiramatut valikuvabadust.

Kõnealuste kriteeriumidega tagatakse tõhus konkurents ja nendega kaasnevad nõuded, mis lubavad pakkujate esitatud teavet tegelikkuses kontrollida. Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad kontrollivad tegelikkuses pakkujate esitatud teabe ja tõendite alusel, kas pakkumused vastavad pakkumuste hindamise kriteeriumidele.

3. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija esitab kontsessiooniteates või -dokumentides igale lõikes 1 osutatud kriteeriumile antud suhtelise kaalu või loetleb kriteeriumid tähtsuse järjekorras.
4. Liikmesriigid võivad ette näha, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad sõlmivad kontsessiooni majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel kooskõlas lõikega 2. Need kriteeriumid võivad lisaks hinnale või kuludele hõlmata mis tahes järgmist kriteeriumi:
 - a) kvaliteet, sh tehniline väärtus, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, ligipääsetavus, kõiki kasutajaid arvestav projekt, keskkonnanäitajad ja innovatiivsus;
 - b) teenuste kontsessioonide ja ehitustööde projekteerimise puhul võidakse arvesse võtta asjaomast kontsessiooni täitma määratud töötajate töökorraldust, kvalifikatsiooni ja kogemusi ning sellest tulenevalt võib kõnealused töötajad pärast kontsessiooni andmist asendada üksnes avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nõusolekul, kes peab kontrollima, et asendamistega tagatakse samaväärne töökorraldus ja kvaliteet;
 - c) müügijärgsed teenused ja tehniline abi, tarnekuupäev ja tarneperiood või valmimise aeg;

- d) tootmisprotsess või tellitud ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise viis või mõni muu olulusringi etapp, nagu on osutatud artikli 2 lõike 1 punktis 14, kui need kriteeriumid hõlmavad kõnealuste protsessidega vahetult seotud tegureid ning iseloomustavad konkreetset tootmisprotsessi või tellitud ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise viisi.
5. Lõikes 4 osutatud juhul märgib avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kontsessiooniteates, pakkumuse esitamise ettepanekus või kontsessioonidokumentides suhtelise kaalu, mille ta omistab igale valitud kriteeriumile majanduslikult soodsaima pakkumise kindlakstegemisel.

Neid kaalusid võib väljendada asjakohase maksimaalse vahemikuna.

Kui kaalude kasutamine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, esitab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kriteeriumid tähtsuse järjekorras.

Artikkel 40 *Olelusringi kulude arvestamine*

1. Olelusringi kulude arvestamine hõlmab asjakohases ulatuses artikli 2 lõike 1 punktis 14 määratletud asja, teenuse või ehitustööde olelusringi jooksul tekkivaid järgmisi kulusid:
- (a) sisekulud, sh hankimisega (nt tootmiskulud), kasutamisega (nt energiatarbimine, hoolduskulud) ja kõrvaldamisega seotud kulud (nt kogumise ja ringlussevõtu kulud);
 - (b) olelusringiga otseselt seotud välised keskkonnakulud, tingimusel et nende rahalise maksumuse saab kindlaks määrata ja et seda saab kontrollida; need võivad hõlmata kasvuhoonegaaside ja muude saasteainete heite kulusid ning muid kliimamuutuste mõju leevendamiseks seotud kulusid.
2. Kui avaliku sektori hankijad hindavad kulusid olelusringi kulude arvestamise alusel, märgivad nad kontsessioonidokumentides ära olelusringi kulude arvutamiseks kasutatava meetodi. Kasutatud meetod peab vastama kõigile järgmistele tingimustele:
- (a) see luuakse teadusliku teabe või muude objektiivselt kontrollitavate mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel;
 - (b) see on loodud korduvaks ja pidevaks kasutamiseks;
 - (c) see on kõigile huvitatud isikutele kättesaadav.

Avaliku sektori hankijad lubavad ettevõtjatel kohaldada oma pakkumuses olelusringi kulude arvestamiseks erinevat meetodit, tingimusel et nad tõendavad kõnealuse meetodi vastavust punktides a, b ja c sätestatud nõuetele ning selle samaväärsust avaliku sektori hankija või võrgustiku sektori hankija osutatud meetodiga.

3. Kui liidu õigusakti ja sealhulgas sektoripõhiste õigusaktide kohaste delegeeritud õigusaktide raames võetakse vastu ühine olulusringi kulude arvutamise meetod, kohaldatakse seda juhul, kui olulusringi kulude arvutamine kuulub artikli 39 lõikes 4 osutatud pakkumuste hindamise kriteeriumide hulka.

Selliste õigusaktide ja delegeeritud aktide loetelu on esitatud II lisas. Komisjonile antakse volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt artiklile 46 seoses kõnealuse loetelu ajakohastamisega, kui uute õigusaktide vastuvõtmise, tühistamise või muutmise tõttu on sellised muudatused vajalikud.

III JAOTIS

Kontsessiooni täitmise eeskirjad

Artikkel 41

Allhanked

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija võib kontsessioonidokumentides paluda või liikmesriik nõuda, et pakkuja märgiks oma pakkumuses ära lepingu kõik osad, mis ta kavatseb lasta teha allhankena kolmandatel isikutel, ja allhangete kõik kavandatud täitjad.
2. Lõige 1 ei piira peamise töövõtja vastutust.

Artikkel 42

Kontsessioonide muutmise nende kehtivusajal

1. Kontsessiooni sätete olulist muutmist selle kehtivusajal käsitatakse käesoleva direktiivi kohaselt uue kontsessiooni andmisena ning see eeldab uut kontsessiooni andmise menetlust vastavalt käesolevale direktiivile.
2. Kontsessiooni muutmist kehtivusajal käsitatakse lõike 1 kohaselt olulisena, kui sellega muutub kontsessioon võrreldes algselt sõlmitud kontsessiooniga oluliselt. Ilma et see piiraks lõigete 3 ja 4 kohaldamist, käsitatakse muudatust igal juhul olulisena, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:
 - (a) muudatusega kehtestatakse tingimused, mis algse kontsessiooni andmise menetluse osana oleksid võimaldanud valida välja muid kui algselt väljavahitud taotlejaid või oleksid võimaldanud kontsessiooni andmist teisele taotlejale või pakkujale;
 - (b) muudatusega muudetakse kontsessiooni majanduslikku tasakaalu kontsessionäri kasuks või
 - (c) muudatusega laiendatakse kontsessiooni ulatust märkimisväärselt, et hõlmata kontsessiooniga algselt hõlmamata asju, teenuseid või ehitustöid.
3. Kontsessionäri asendamist käsitatakse olulise muudatusena lõike 1 tähenduses.

Esimest lõiku ei kohaldata aga algse töövõtja täieliku või osalise asendamise korral pärast ettevõtte restruktureerimist, maksejõuetust või lepingulise tingimuse alusel teise algseid kvalitatiivseid valikukriteeriume täitva ettevõtjaga, kui sellega ei kaasne muid olulisi kontsessiooni muudatusi ning selle eesmärk ei ole käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida.
4. Kui muudatuse maksumust saab rahaliselt väljendada, ei käsitata muudatust olulisena lõike 1 tähenduses, kui selle maksumus ei ületa artiklis 5 sätestatud piirmäärasid ja jääb alla 5 % algse lepingu maksumusest, kui muudatus ei muuda lepingu üldist

olemust. Kui tehakse mitu järjestikust muudatust, hinnatakse kõnealust maksumust järjestikuste muudatuste kumulatiivse maksumuse alusel.

5. Kontsessiooni muudatusi ei käsitata lõike 1 tähenduses olulistena, kui need on kontsessioonidokumentides ette nähtud selgete, täpsete ja ühemõtteliste läbivaatamisklauslite või -võimalustega. Sellistes klauslites märgitakse võimalike muudatuste või võimaluste ulatus ja olemus ning ka tingimused, mille korral neid võib kasutada. Nendega ei nähta ette muudatusi või valikuvõimalusi, millega muudetakse kontsessiooni üldist olemust.
6. Erandina lõikest 1 ei eelda oluline muudatus uut kontsessiooni andmise menetlust, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - (d) muudatused tulenevad olukorrast, mida hoolas avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija ei saanud ette näha;
 - (e) muudatusega ei muudeta kontsessiooni üldist olemust;
 - (f) avaliku sektori hankija antud kontsessioonide puhul, kui hinna mis tahes suurenemine ei ületa 50 % esialgse kontsessiooni maksumusest.

Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad avaldavad *Euroopa Liidu Teatajas* teate selliste muudatuste kohta. Kõnealused teated sisaldavad VII lisas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikli 28 sätetega.

7. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad ei kasuta kontsessiooni muudatusi järgmistel juhtudel:
 - (a) kui muudatuse eesmärk on heastada kontsessioonäri tegevuses esinevaid või selle tagajärjel tekkinud puudusi, mida saab heastada lepinguliste kohustuste jõustamisega;
 - (b) kui muudatuse eesmärk on hüvitada hinnatõusu riske, mis tulenevad hinnakõikumisest ja mis võivad mõjutada lepingu täitmist ning mille kontsessionäär on maandanud.

Artikkel 43 *Kontsessioonide lõpetamine*

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijatel on võimalik kehtiva siseriikliku lepinguõigusega ettenähtud tingimuste kohaselt lõpetada kontsessioon selle kehtivusaja jooksul, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- (a) artikliga 15 ettenähtud erandeid ei kohaldata tulenevalt erasektori partneri osalemisest lepingu sõlminud juriidilises isikus vastavalt artikli 15 lõikele 4;
- (b) kontsessiooni muudatust käsitatakse uue kontsessiooni andmisena artikli 42 tähenduses;

- (c) Euroopa Liidu Kohus leiab seoses Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 kohase menetlusega, et liikmesriik on jätnud aluslepingute kohased kohustused täitmata, kuna kõnealuse liikmesriigi avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija on andnud kõnesoleva kontsessiooni, jättes aluslepingutest ja käesolevast direktiivist tulenevad kohustused täitmata.

V JAOTIS

DIREKTIIVIDE 89/665/EMÜ JA 92/13/EMÜ

MUUDATUSED

Artikkel 44 *Direktiivi 89/665/EMÜ muudatused*

Direktiivi 89/665/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) Lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/18/EÜ (ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute, teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta) osutatud lepingute suhtes, välja arvatud juhul, kui sellistele lepingutele kehtib erand vastavalt kõnealuse direktiivi artiklitele 10–18.

Seda direktiivi kohaldatakse ka tellijate sõlmitud kontsessioonide suhtes, millele on osutatud direktiivis [kontsessioonide sõlmimise kohta], välja arvatud juhul, kui selliste kontsessioonide suhtes kehtib erand vastavalt kõnealuse direktiivi artiklitele 9, 8, 15 ja 21.

Lepingud käesoleva direktiivi mõistes hõlmavad riigihankelepinguid, raamlepinguid, ehitustööde riigikontsessioone, teenuste kontsessioone ja dunaamilisi ostusüsteeme.”

b) artikli 1 lõike 1 kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid võtavad seoses direktiivi 2004/18/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] reguleerimisalasse kuuluvate lepingutega vajalikud meetmed tagamaks, et tellijate tehtud otsuseid saaks läbi vaadata tõhusalt ja eelkõige võimalikult kiiresti kooskõlas selle direktiivi artiklitega 2–2f, kui põhjenduseks on kõnealuste otsuste vastuolu riigihankeid reguleeriva ühenduse õigusega või seda õigust ülevõtvate siseriiklike eeskirjadega.”

2. Artikli 2a lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Direktiivi 2004/18/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohase lepingu sõlmimisotsuse ja lepingu tegeliku sõlmimise vahele peab jääma vähemalt 10 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui lepingu sõlmimisotsus edastati asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele faksi teel või elektrooniliselt, või, kui kasutati muid sidevahendeid, vähemalt 15 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui lepingu sõlmimisotsus edastati asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele, või vähemalt 10 kalendripäeva alates lepingu sõlmimisotsuse saamisele järgnevast päevast.”;

b) neljanda lõigu esimene taane asendatakse järgmisega:

„asjakohaste põhjenduste kokkuvõte, nagu sätestatud direktiivi 2004/18/EÜ artikli 41 lõikes 2, kui kõnealuse direktiivi artikli 41 lõikest 3 ei tulene teisiti, või nagu sätestatud direktiivi [kontsessioonide kohta] artikli 35 lõikes 7, kui kõnealuse direktiivi artikli 35 lõikest 8 ei tulene teisiti; ning”

3. Artikli 2b punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kui direktiiviga 2004/18/EÜ või direktiiviga [kontsessioonide kohta] ei nõuta lepinguteate eelnevat avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*;”;

4. Artiklit 2d muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kui tellija on sõlminud lepingu ilma hanketeate eelneva avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas* ja lepinguteate avaldamata jätmise ei olnud direktiivi 2004/18/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohaselt lubatud”;

b) lõike 4 esimene taane asendatakse järgmisega:

„– tellija leiab, et lepingu sõlmimine ilma lepinguteate eelneva avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas* on direktiivi 2004/18/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohaselt lubatud;”

5. Artikli 2f lõike 1 punkti a muudetakse järgmiselt:

a) esimene taane asendatakse järgmisega:

„

– tellija avaldas direktiivi 2004/18/EÜ artikli 35 lõike 4 ning artiklite 36 ja 37 või direktiivi [kontsessioonide kohta] artiklite 26 ja 27 kohase lepingu sõlmimise teate, eeldusel et nimetatud teates on esitatud põhjendus selle kohta, miks tellija otsustas sõlmida lepingu ilma eelneva lepinguteate avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas*; või”;

b) esimese taande järele lisatakse järgmine taane:

„– tellija teavitas pakkujaid ja kandidaate lepingu sõlmimisest, tingimusel et nimetatud teave sisaldab direktiivi 2004/18/EÜ artikli 41 lõikes 2 sätestatud asjakohaste põhjenduste kokkuvõtet, kui kõnealuse direktiivi artikli 41 lõike 3 või direktiivi [kontsessioonide kohta] artikli 35 lõike 7 sätetest ei tulene teisiti, kohaldades kõnealuse direktiivi artikli 35 lõike 8 sätteid. Käesolevat võimalust kohaldatakse ka käesoleva direktiivi artikli 2b punktis c osutatud juhtudel;”;

6. Artikli 3 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon võib alustada lõigetega 2–5 ettenähtud menetlust juhul, kui ta tuvastab enne lepingu sõlmimist, et direktiivi 2004/18/EÜ või direktiivi

[kontsessioonide kohta] reguleerimisalasse kuuluva hankemenetluse käigus on tõsiselt rikutud riigihankeid käsitlevaid ühenduse õigusakte.”.

Artikkel 45
Direktiivi 92/13/EMÜ muudatused

Direktiivi 92/13/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. Artikli 1 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivis 2004/17/EÜ (millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused) osutatud lepingute suhtes, välja arvatud juhul, kui selliste lepingute kohta kehtib erand vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 5 lõikele 2, artiklitele 19–26, artiklitele 29 ja 30 või artiklile 62.

Seda direktiivi kohaldatakse ka tellija sõlmitud kontsessioonide suhtes, millele on osutatud direktiivis [kontsessioonide kohta], välja arvatud juhul, kui selliste lepingute suhtes kehtib erand vastavalt kõnealuse direktiivi artiklitele 8, 10, 11, 12, 14, 15 ja 21.”;

b) kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et seoses direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] reguleerimisalasse jäävate lepingutega võib tellijate tehtud otsuseid läbi vaadata tõhusalt ja eelkõige võimalikult kiiresti kooskõlas selle direktiivi artiklitega 2–2f, kui põhjenduseks on kõnealuste otsuste vastuolu riigihankeid reguleeriva ühenduse õigusega või seda õigust ülevõtvate siseriiklike eeskirjadega.”;

2. Artikli 2a lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohase lepingu sõlmimisotsuse ja lepingu tegeliku sõlmimise vahele peab jääma vähemalt 10 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui lepingu sõlmimisotsus edastati asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele faksi teel või elektrooniliselt, või, kui kasutati muid sidevahendeid, vähemalt 15 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui lepingu sõlmimisotsus edastati asjaomastele pakkujatele ja kandidaatidele, või vähemalt 10 kalendripäeva alates lepingu sõlmimisotsuse saamisele järgnevast päevast.”;

b) neljanda lõigu esimene taane asendatakse järgmisega:

„– asjakohaste põhjenduste kokkuvõte vastavalt direktiivi 2004/17/EÜ artikli 49 lõikele 2 või direktiivi [kontsessioonide kohta] artikli 35 lõikele 7, kui kõnealuse direktiivi artikli 35 lõikest 8 ei tulene teisiti; ning”;

3. Artikli 2b punkt a asendatakse järgmisega:

„a) kui direktiiviga 2004/17/EÜ või direktiiviga [kontsessioonide kohta] ei nõuta teate eelnevat avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,”

4. Artikkel 2c asendatakse järgmisega:

„Artikkel 2c

Kui liikmesriigid näevad ette, et igasugune tellija otsuse läbivaatamise nõue, mis käsitleb direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] reguleerimisalasse kuuluva lepingu sõlmimise menetluse raames või sellega seoses tehtud otsust, tuleb esitada enne kindlaksmääratud tähtaja lõppu, siis peab see tähtaeg olema vähemalt 10 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui tellija otsus edastati pakkujaile või kandidaadile faksi teel või elektrooniliselt, või, kui kasutati muid sidevahendeid, vähemalt 15 kalendripäeva alates sellele päevale järgnevast päevast, kui tellija otsus edastati pakkujaile või kandidaadile, või vähemalt 10 kalendripäeva alates tellija otsuse saamisele järgnevast päevast. Tellija otsuse edastamisel igale pakkujaile või kandidaadile on lisatud asjakohaste põhjenduste kokkuvõte. Kui läbivaatamisnõue on esitatud käesoleva direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis b osutatud otsuste suhtes, mille puhul eraldi teadet edastama ei pea, on tähtjaks vähemalt 10 kalendripäeva alates asjakohase otsuse avaldamise päevast.”

5. Artiklit 2d muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „kui tellija on sõlminud lepingu ilma teate eelneva avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas* ja teate avaldamata jätmine ei olnud direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohaselt lubatud”;

b) lõike 4 esimene taane asendatakse järgmisega:

„– tellija leiab, et lepingu sõlmimine ilma teate eelneva avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas* on direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] kohaselt lubatud,”;

6. Artikli 2f lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„– tellija avaldas direktiivi 2004/17/EÜ artiklite 43 ja 44 või direktiivi [kontsessioonide kohta] artiklite 26 ja 27 kohase lepingu sõlmimise teate, eeldusel et nimetatud teates on esitatud põhjendus selle kohta, miks tellija otsustas sõlmida lepingu ilma eelneva teate avaldamiseta *Euroopa Liidu Teatajas*, või

– tellija teavitas asjaomaseid pakkujaid ja kandidaate lepingu sõlmimisest, tingimusel et see teave sisaldab direktiivi 2004/17/EÜ artikli 49 lõikes 2 või direktiivi [kontsessioonide kohta] artikli 35 lõikes 7 sätestatud asjakohaste põhjenduste kokkuvõtet, kui kõnealuse direktiivi artikli 35 lõikest 8 ei tulene teisiti. Käesolevat võimalust kohaldatakse ka käesoleva direktiivi artikli 2b punktis c osutatud juhtudel,”;

7. Artikli 8 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. „Komisjon võib alustada lõigetega 2–5 ette nähtud menetlust juhul, kui ta enne lepingu sõlmimist leiab, et direktiivi 2004/17/EÜ või direktiivi [kontsessioonide kohta] reguleerimisalasse kuuluva hankemenetluse käigus on tõsiselt rikutud riigihankeid käsitlevaid ühenduse õigusakte, või seoses direktiivi 2004/17/EÜ artikli 27 punktiga a nende tellijate puhul, kelle suhtes nimetatud sätet kohaldatakse.”

VI JAOTIS

DELEGEERITUD VOLITUSED,

RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 46

Volituste delegeerimine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 4 lõikes 3, artikli 21 lõikes 3, artikli 23 lõikes 2, artikli 25 lõikes 3, artikli 40 lõikes 3 ja artikli 52 lõikes 2 osutatud volitused antakse komisjonile määramata ajaks alates [käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 4 lõikes 3, artikli 21 lõikes 3, artikli 23 lõikes 2, artikli 25 lõikes 3, artikli 40 lõikes 3 ja artikli 52 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle korraga teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub ainult siis, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole esitanud sellele vastuväiteid kahe kuu jooksul alates sellest, kui õigusakt Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tehti, või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne nimetatud ajavahemiku möödumist teatanud, et ei kavatse vastuväiteid esitada. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 47

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktid jõustuvad viivitamata ja neid kohaldatakse seni, kuni nende suhtes ei esitata lõike 2 kohaselt vastuväiteid. Kui delegeeritud õigusakt Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tehakse, esitatakse ühtlasi põhjendused kiirmenetluse kasutamise kohta.
2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid kooskõlas artikli 46 lõikes 5 osutatud menetlusega. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti kehtetuks kohe, kui talle on teatatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusest esitada vastuväiteid.

Artikkel 48
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab riigihankelepingute nõuandekomitee, mis on loodud nõukogu otsusega 71/306/EMÜ³⁵. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 49
Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt 30. juuniks 2014. Nad edastavad nimetatud normide teksti komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 50
Üleminekusätted

Viiteid direktiivi 2004/17/EÜ artikli 1 lõike 3 punktidele a ja b ning direktiivi 2004/18/EÜ III jaotise artikli 1 lõigetele 3 ja 4 tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 51
Läbivaatamine

Komisjon vaatab läbi artiklis 5 sätestatud piirmäärade kohaldamisest tuleneva mõju siseturule ja esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande 30. juuniks 2016.

Artikkel 52
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

³⁵ EÜT L 185, 16.8.1971, lk 15.

Artikkel 53
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüsselis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA
ARTIKLI 2 ESIMESE LÕIGU PUNKTIS 5 OSUTATUD TEGEVUSTE LOETELU³⁶

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV kood
F JAGU			EHITUS		
Jaotis	Rühm	Klass	Valdkond	Märkused	
45			Ehitus	Käesolev jaotis hõlmab uute hoonete ehitamist ja seonduvaid töid, ennistamist ja remonttöid.	45000000
	45.1		Ehitusplatside ettevalmistus		45100000
		45.11	Hoonete lammutamine ja lõhkumine; pinnasetööd	Käesolevasse klassi kuulub: – hoonete ja muude rajatiste lammutamine; – ehitusplatside puhastamine; – pinnasetööd: kaevetööd, tagasitäide, ehitusplatsi tasandamine ja profileerimine, kraavide kaevamine, kivide eemaldamine, lõhkamine jne; – ehitusplatsi ettevalmistamine kaevetöödeks: — – kattekihi eemaldamine ja muud mineraalidega seotud ettevalmistustööd. Käesolevasse klassi kuulub veel: – ehitusplatsi kuivendamine; – põllumajandusmaa või metsa all oleva maa kuivendamine.	45110000
		45.12	Katsepuurimine ja	Käesolevasse klassi kuulub:	45120000

³⁶ Juhul kui CPV ja NACE tõlgendamisel on erinevusi, kohaldatakse CPV nomenklatuuri.

			läbindamine	– katsepuurimine, katseläbindamine ja südamikpuurimine ehituslikel, geofüüsikalistel, geoloogilistel või muudel sellistel eesmärkidel Käesolevasse klassi ei kuulu: – nafta- ja gaasipuuraukude puurimine, vt 11.20; – veekaevude puurimine, vt 45.25; – šahtide süvistamine, vt 45.25; – nafta- ja gaasiväljade uuring, geofüüsikaline, geoloogiline ja seismiline mõõdistamine, vt 74.20.	
	45.2		Hoonete või nende osade ehitamine; insener-tehnilised rajatised		45200000
		45.21	Hoonete üldehitus ja inseneritehnilised tööd	Käesolevasse klassi kuulub: – iga tüüpi hoonete ehitamine; inseneritehniliste rajatiste ehitamine; – sillad, kaasa arvatud tõstetud - maantee sillad, viaduktid, tunnelid ja metrood; – magistraalorustikud, magistraalside- ja elektriülekanaliid; – linnatorustikud, linna side- ja elektriliinid; – abitööd linnades; – monteeritavate konstruktsioonide montaaž ja püstitamine objektil. Käesolevasse klassi ei kuulu: – nafta ja gaasi toomisega kaasnevad tegevused, vt 11.20; – monteeritavate ehitiste püstitamine omavalmistatud osadest, mis pole	45210000 välja arvatud: 45213316 45220000 45231000 45232000

				betoonist, vt jaotised 20, 26 ja 28; – staadionite, ujumisbasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine, vt 45.23; – hoonete seadmestik, vt 45.3; – hoonete viimistlus, vt 45.4; – arhitektuurilised ja insenertehnilised tegevused, vt 74.20; – ehitustööde projektijuhtimine, vt 74.20.	
		45.22	Katusekatete ja sõrestike ehitamine	- Käesolevasse klassi kuulub: – katuste tegemine; – katusekatete paigaldamine; – katuste hüdroisolatsioonitööd.	45261000
		45.23	Maanteede, teede, lennuväljade ja spordirajatiste ehitamine	Käesolevasse klassi kuulub: – kiirteede, tänavate, maanteede ning teiste sõidukitele ja jalakäijatele mõeldud teede ehitamine; – raudteede ehitamine; – lennuväljaradade ehitamine; – staadionite, ujumisbasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine; – tee- ja autoparklate katetele märgistuse tegemine. Käesolevasse klassi ei kuulu: – eelnev pinnase teisaldamine, vt 45.11.	45212212 ja DA03 45230000 välja arvatud: - 45231000 - 45232000 - 45234115
		45.24	Vesiehitiste ehitamine	Käesolevasse klassi kuulub: – vundamentide rajamine	45240000

				— – veeteede, mere-, jõe- ja huvisadamate (marinade), lüüside jms ehitamine; – paisude ja tammide rajamine; – süvendustööd; – veealused tööd.	
		45.25	Teised eritöid hõlmavad ehitustööd	Käesolevasse klassi kuulub: – eri tüüpi hoonete ja rajatiste ehitamisel ette tulevad eritööd, mis nõuavad erioskusi või -vahendeid; – vundamentide rajamine, kaasa arvatud vaiade rammimine; – veekaevude puurimine ja ehitamine, šahtide süvistamine; – tööstuslike teraselementide paigaldamine; – terase painutamine; – müüriladumine; – tellingute ja töötasapindade paigaldamine ja lahtivõtmine koos rentimisega; – korstnate ja tööstuslike ahjude ehitamine. Käesolevasse klassi ei kuulu: – tellingute rentimine ilma paigalduse ja lahtivõtmiseta, vt 71.32.	45250000 45262000
	45.3		Hoonete seadmestik		45300000
		45.31	Elektrijuhtmestiku ja furnituuri paigaldamine	Käesolevasse klassi kuulub: järgmiste süsteemide ja detailide paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse:	45213316 45310000 välja

				– elektrijuhtmestik ja furnituur; – telekommunikatsioonisüsteemid; – elektriküttesüsteemid; – eraantennid; – tulekahjualarmid; – turvahäiresüsteemid; – liftid ja eskalaatorid; – piksevardad jms.	arvatud: – 45316000
		45.32	Isolatsioonitööd	Käesolevasse klassi kuulub: – soojus-, heli- ja vibratsiooniisolatsiooni paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse. Käesolevasse klassi ei kuulu: – hüdroisolatsioonitööd, vt 45.22.	45320000
		45.33	Hoone torustikud	Käesolevasse klassi kuulub: – järgmiste süsteemide ja seadmete paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse: — – torustikud ja sanitaarseadmed; – gaasiseadmed; – kütte-, ventilatsiooni-, jahutus- või kliimaseadmed ja lõõrid; – sprinklersüsteemid. Käesolevasse klassi ei kuulu: – elektriküttesüsteemide paigaldus, vt 45.31.	45330000
		45.34	Muud seadmestikud	Käesolevasse klassi kuulub: – teede, raudteede, lennuväljade ja	45234115 45316000

				sadamate valgustus- ja signalisatsioonisüsteemid; – abiseadmete ja -detailide jms paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse.	45340000
	45.4		Hoonete viimistlus		45400000
		45.41	Krohvimine	Käesolevasse klassi kuulub: – hoonete või muude rajatiste katmine seest ja väljast krohvi või stukk-krohviga ning krohivialusvõrgu paigaldamine.	45410000
		45.42	Puusepatööd	Käesolevasse klassi kuulub: – puidust või teistest materjalidest valmisuste, akende ja nende raamide paigaldamine, sisseehitatud köökide, treppide, poesiseseadete jms valmistamine; – siseviimistlustööd, nagu lagede, puidust seinakatete, liigutatavate vaheseinte jms paigaldamine. Käesolevasse klassi ei kuulu: – parketi ja teiste puidust põrandakatete paigaldamine, vt 45.43.	45420000
		45.43	Põranda- ja seinakattematerjalide paigaldamine	Käesolevasse klassi kuulub: – järgmiste materjalide paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse: — – keraamilised, betoonist või tahutud kivist seina- või põrandaplaadid; – parkett ja teised puidust põrandakatted; vaibad ja linoleumpõrandakatted, – kaasa arvatud kummist ja plastikust põrandakatted; – terratso, marmorist, graniidist või	45430000

				kiltkivist põranda- või seinakatted; – tapeet.	
		45.44	Värvimine klaasimine	ja Käesolevasse klassi kuulub: – hoonete värvimine seest ja väljast; – insener-tehniliste rajatiste värvimine; – klaasi, peeglite jms paigaldamine. Käesolevasse klassi ei kuulu: – akende paigaldamine, vt 45.42.	45440000
		45.45	Muud viimistlustööd	Käesolevasse klassi kuulub: – erabasseinide paigaldamine; – hoonete välispindade puhastamine auru, liivapritsi vms; – muud hoonete lõpetamis- või viimistlustööd. Käesolevasse klassi ei kuulu: – hoonete ja teiste rajatiste seest puhastamine, vt 74.70.	45212212 ja DA04 45450000
	45.5		Ehitus- ja lammutusseadmete rent koos operaatoriga		45500000
		45.50	Ehitus- ja lammutusseadmete rent koos operaatoriga	Käesolevasse klassi ei kuulu: – ehitus- ja lammutusmasinate ja seadmete rent ilma operaatorita, vt 71.32.	45500000
(1) Nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määrus (EMÜ) nr 3037/90 Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse kohta (EÜT L 293, 24.10.1990, lk 1). Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EMÜ) nr 761/93 (EÜT L 83, 3.4.1993, lk 1).					

II LISA

ARTIKLI 40 LÕIKES 3 OSUTATUD ELI ÕIGUSAKTIDE LOETELU

III LISA
ARTIKLIS 4 OSUTATUD VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJATE SOORITATUD
TEGEVUSED

Võrgustiku sektori hankijate antavate kontsessioonide haldamist käsitleva käesoleva direktiivi sätteid kohaldatakse järgmiste tegevuste suhtes.

1. Gaasi ja soojusenergia puhul:

- (a) selliste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärk on pakkuda avalikkusele gaasi või soojusenergia tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
- (b) gaasi või soojusenergia tarnimine sellistesse võrkudesse.

Kui artikli 4 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus osutatud võrgustiku sektori hankija varustab üldkasutatavat teenust osutavaid võrke gaasi või soojusenergiaga, ei käsitata seda asjakohase tegevusena lõike 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- (c) asjaomase üksuse gaasi või soojusenergia tootmine on muu kui selles lõikes või käesoleva lisa punktides 2–4 osutatud tegevuse vältimatuks tagajärjeks;
- (d) üldkasutatavate võrkude varustamise eesmärk on ainult kõnealuse toodangu majanduslik eksploateerimine ja see ei ületa 20 % üksuse käibest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh käesoleva aasta keskmist.

2. Elektrienergia puhul:

- (a) niisuguste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärgiks on pakkuda avalikkusele elektrienergia tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
- (b) elektrienergia tarnimine sellistesse võrkudesse.

Käesoleva direktiivi kohaldamisel hõlmab elektrienergiaga varustamine elektri tootmist ja hulgimüüki.

Kui artikli 4 lõike 1 teises või kolmandas lõigus osutatud võrgustiku sektori hankija varustab üldkasutatavat teenust osutavaid võrke elektrienergiaga, ei käsitata seda asjakohase tegevusena lõike 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) asjaomane üksus toodab elektrienergiat seetõttu, et selle tarbimine on vajalik muu kui selles lõikes või käesoleva lisa punktides 1, 3 ja 4 nimetatud tegevuse teostamiseks;

³⁷ ELT L 120, 15.5.2009, lk 5.

- b) üldkasutatavate võrkude varustamine sõltub ainult üksuse omatarbimisest ega ole ületanud 30 % üksuse summaarsest energiatootmisest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh käesoleva aasta keskmist.

3. Joogivee puhul:

- (a) selliste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärgiks on pakkuda avalikkusele joogivee tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
- (b) joogivee tarnimine sellistesse võrkudesse.

Käesolevat direktiivi kohaldatakse ka kontsessioonide suhtes, mille on andnud või korraldanud üksused, kes tegelevad eespool osutatud tegevusega ning mis on seotud ühega järgmistest:

- (a) vesiehitusprojektide, niisutuse või maakuivendusega, tingimusel, et joogiveetarne moodustab üle 20 % nimetatud projektide, niisutus- või kuivendustööde käigus saadava vee kogumahust, või
- (b) reovee ärajuhtimine ja töötlemine.

Kui artikli 4 lõike 1 esimeses lõigus ja lõikes 2 osutatud võrgustiku sektori hankija varustab üldkasutatavat teenust osutavaid võrke joogiveega, ei käsitata seda asjakohase tegevusena esimese lõigu tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

- (a) asjaomase üksuse joogivee tootmine toimub seetõttu, et selle joogivee tarbimine on vajalik muu kui käesoleva lisa punktides 1–4 nimetatud tegevuse teostamiseks;
- (b) üldkasutatavate võrkude varustamine sõltub ainult üksuse omatarbimisest ega ole ületanud 30 % üksuse summaarsest joogivee tootmisest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh käesoleva aasta keskmist.

4. Tegevused, mis on seotud võrgustike käitamise või avalikkusele transporditeenuse pakkumisega rongiga, automaatsüsteemidega, trammiga, trollibussiga, bussiga või köisteedel.

Transporditeenuste puhul loetakse võrgustiku olemasoluks seda, kui teenust osutatakse vastavalt liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud tegevustingimustele, nagu näiteks teenindusmarsruutide tingimused, pakutav läbilaskevõime või teenindussagedus.

5. Tegevused, mis on seotud geograafilise piirkonna kasutamisega lennuvälja- ja meresadama- või siseveesadamateenuste või muude terminaliteenuste osutamiseks ettevõtjatele, kes teevad vedusid õhu-, mere- või siseveeteede kaudu.

6. Tegevused, mis on seotud järgmisega:

- (a) postiteenused; punktis c sätestatud tingimustel,

- (b) muud kui postiteenused, kui selliseid teenuseid osutab üksus, kes pakub ka postiteenuseid teise lõigu punkti b tähenduses, ning kui direktiivi [asendab direktiivi 2004/17/EÜ] artikli 27 lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud teise lõigu punkti b reguleerimisalasse kuuluvate teenuste puhul.

Direktiivi 97/67/EÜ kohaldamist piiramata kasutatakse käesolevas direktiivis järgmisi mõisteid:

„postisaadetis” – igasuguse kaaluga aadressiga saadetis valmiskujul, milles teda edasi toimetatakse. Lisaks kirjadele võivad postisaadetiste hulka kuuluda näiteks raamatud, kataloogid, ajalehed, perioodikaväljaanded ja igasuguse kaaluga postipakid, mis sisaldavad kaubandusliku väärtusega või väärtuseta asju;

- (a) „postiteenused” – teenused, mis koosnevad postisaadetiste kogumisest, sortimisest, sihitamisest ja kättetoimetamisest. See hõlmab nii vastavalt direktiivile 97/67/EÜ kehtestatud universaalteenuse reguleerimisalasse kuuluvaid teenuseid kui ka sellest välja jäävaid teenuseid;

- (b) „muud kui postiteenused” – teenused, mis on osutatud järgmistes valdkondades:

- (1) postiteenistuse korraldamise teenused (teenused, mis eelnevad ja järgnevad lähetamisele, sealhulgas „postiruumi töö korraldamise teenused”);
- (2) üksnes elektrooniliste vahenditega osutatavad ja nendega seotud lisandväärtusega teenused, sealhulgas šifreeritud dokumentide turvaline edastamine elektrooniliste vahenditega, aadressihalduse teenused ja registreeritud elektroonilise posti edastamine;
- (3) teenused, mis on seotud postisaadetistega, mis ei ole hõlmatud punktiga a, nagu aadressita otsepostituse saadetised;
- (4) finantsteenused, nagu on määratletud ühtse riigihangete klassifikaatori viitenumbrite 66100000-1 kuni 66720000-3 all ja artikli 8 lõike 5 punktis d ning mis hõlmavad eelkõige postirahakaarte ja posti žiirülekandeid;
- (5) filateeliateenused;
- (6) logistikateenused (teenused, milles on ühendatud füüsiline kättetoimetamine ja/või ladustamine ning teised postiga mitteseotud funktsioonid).

7. Tegevused, mis on seotud geograafilise piirkonna kasutamisega järgmistel eesmärkidel:

- (a) nafta või gaasi ammutamine;
- (b) söe või muude tahkekütuste uuringud ja kaevandamine.

IV LISA
TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONITEADETES

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. Kui taotlused peavad sisaldama pakkumust, meili- või internetiaadress, mis pakub piiramatut ja otsest tasuta juurdepääsu kirjeldustele ja mis tahes täiendavatele dokumentidele.
4. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus. Kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta. Vajaduse korral valikuvõimaluste kirjeldus.
5. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid. Kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
6. Ehitustööde kontsessioonide puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või teenuste kontsessioonide puhul peamise teenuste osutamise koha NUTSi kood; kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
7. Kontsessiooni(de) hinnanguline kogumaksumus; kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta koos kontsessiooni hinnangulise kogumaksumuse arvutamise üksikasjaliku meetodiga kooskõlas artikliga 6.
8. Kui kontsessioon on jagatud osadeks, märkida, kas pakkumusi on võimalik teha ühe, mitme või kõikide osade kohta; märge, kui on piiratud osade arvu, mille suhtes võib ühe pakkujaga lepingu sõlmida.
9. Asjade tarnimise, ehitustööde tegemise või teenuste osutamise ajakava ja kontsessiooni kehtivusaeg, niivõrd kui see on juba teada.
10. Osalemistingimused, sealhulgas:
 - a) vajaduse korral märge selle kohta, kas kontsessioon on suunatud erivajadustega inimeste tööhõivekeskustele või kas selle raames tehtavad tööd on suunatud erivajadustega inimeste tööhõiveprogrammidele;
 - b) vajaduse korral märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormidega nähakse ette, et teenust võib osutada üksnes kindla kutseala esindaja; viide asjaomastele õigus- või haldusnormidele;
 - c) kvalifitseerimise kriteeriumide loetelu ja lühikirjeldus; võimalike muude nõutavate suutlikkusnäitajate miinimumtasemed; märge nõutud teabe kohta (enda koostatud avaldused, dokumentatsioon).

11. Menetluse kirjeldus, mida kasutatakse kontsessiooni andmisel, kui menetlus on mitmes etapis, teatavasse etappi lubatavate või pakkumust esitama kutsutavate taotlejate arv ning kõnealuste taotlejate valimise objektiivsed kriteeriumid.
 - a) Taotluste esitamise tähtaeg;
 - b) aadress, kuhu need tuleb saata;
 - c) keel(ed), milles need peavad olema kirjutatud.
12. Kontsessiooni andmise kriteeriumid.
13. Teate väljasaatmise kuupäev.
14. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Vaidlustuste esitamise täpsed tähtajad või vajaduse korral sellekohast teavet väljastava asutuse nimi, aadress, telefoninumber, faksinumber ja e-posti aadress.
15. Vajaduse korral eritingimused, mida tuleb arvestada kontsessiooni täitmisel.
16. Aadress, kuhu taotlused või pakkumused tuleb esitada.
17. Üheetapilise menetluse korral:
 - a) pakkumuste laekumise tähtaeg, kui see erineb taotluste esitamise tähtajast;
 - b) aeg, mille jooksul pakkuja peab säilitama oma pakkumuse;
 - c) pakkumuste avamise kuupäev, kellaaeg ja koht;
 - d) isikud, kes võivad viibida pakkumuste avamise juures.
18. Vajaduse korral nõuded ja tingimused, mis on seotud elektrooniliste sidevahendite kasutamisega.
19. Teave selle kohta, kas kontsessioon on seotud Euroopa Liidu vahenditega rahastatava projekti ja/või programmiga.

V LISA

TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEADETES

I TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEATES KOOSKÕLAS ARTIKLI 27 LÕIKEGA 1

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid.

4. Ehitustööde kontsessioonide puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või teenuste kontsessioonide puhul peamise teenuste osutamise koha NUTSi kood;
5. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus. Kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta. Vajaduse korral valikuvõimaluste kirjeldus.
6. Menetluse kirjeldus, mida kasutati kontsessiooni andmisel, kui kontsessioon anti ilma teate eelneva avaldamiseta, selle põhjendus.
7. Artiklis 39 osutatud kriteeriumid, mida kasutati kontsessiooni või kontsessioonide andmisel;
8. Kontsessiooni andmise otsuse või otsuste tegemise kuupäev.
9. Iga kontsessiooni andmisega seoses saadud pakkumuste arv, sealhulgas:
 - a) väikestelt või keskmise suurusega ettevõtjatelt saadud pakkumuste arv;
 - b) välismaalt saadud pakkumuste arv;
 - c) elektrooniliselt saadud pakkumuste arv.
10. Iga kontsessiooni andmise kohta eduka(te) pakkuja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, sealhulgas:
 - a) teave selle kohta, kas edukas pakkuja on väike või keskmise suurusega ettevõtja;
 - b) teave selle kohta, kas kontsessioon anti rühmale.
11. Antud kontsessiooni maksumus ja peamised finantstingimused, sealhulgas tasud ja hinnad.
12. Vajaduse korral iga kontsessiooni suurus ja maksumus, mille suhtes tõenäoliselt sõlmitakse allhankelepungud kolmandate isikutega.
13. Teave selle kohta, kas kontsessioon on seotud Euroopa Liidu vahenditega rahastatava projekti ja/või programmiga.
14. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Läbivaatamise menetluse täpsed tähtajad või vajaduse korral sellekohast teavet väljastava asutuse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ja e-posti aadress.
15. Varem *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viited ja kuupäevad seoses teates reklaamitud kontsessiooni(de)ga.
16. Teate väljasaatmise kuupäev.
17. Kontsessiooni hinnangulise kogumaksumuse arvutamise üksikasjalik meetod kooskõlas artikliga 6.

18. Muu asjakohane teave.

II. TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEATES KOOSKÖLAS ARTIKLI 27 LÕIKEGA 2

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. Hanke lühikirjeldus: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus. Kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta. Vajaduse korral valikuvõimaluste kirjeldus.
3. CPV nomenklatuuri viitenumber või -numbrid.
4. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
5. Kontsessiooni andmise otsuse või otsuste tegemise kuupäev.
6. Iga kontsessiooni kohta eduka(te) pakkuja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.
7. Antud kontsessiooni maksumus ja peamised finantstingimused, sealhulgas tasud ja hinnad.
8. Kontsessiooni hinnangulise kogumaksumuse arvutamise üksikasjalik meetod kooskõlas artikliga 6.

VI LISA

TEAVE, MIS AVALDATAKSE KONTSESSIOONI ANDMISE TEATES SEoses SOTSIAALTEENUSTE JA MUUDE ERITEENUSTEGA (ARTIKLI 27 LÕIGE 1)

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
3. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid. kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
4. Vähemalt kokkuvõtlik märke teenuste olemuse ja koguse kohta ja vajaduse korral tehtud ehitustööde ja tarnitud asjade kohta.
5. Saadud pakumuste arv.
6. Antud kontsessiooni maksumus ja peamised finantstingimused, sealhulgas tasud ja hinnad.
7. Eduka(te) pakkuja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.

8. Muu asjakohane teave.

VII LISA

TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES KONTSESSIOONI MUUTMISE KOHTA SELLE KEHTIVUSE AJAL VASTAVALT ARTIKLILE 42

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid.
3. Ehitustööde riigikontsessioonide puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või teenuste kontsessioonide puhul peamise teenuste osutamise koha NUTSi kood.
4. Kontsessiooni kirjeldus enne ja pärast muutmist: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus.
5. Vajaduse korral kontsessiooni finantstingimuste muudatus, sealhulgas hindade või tasude muutmisest tingitud suurenemine.
6. Nende asjaolude kirjeldus, mis tingisid muutmise.
7. Kontsessiooni andmise otsuse kuupäev.
8. Vajaduse korral uue ettevõtja või uute ettevõtjate nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.
9. Teave selle kohta, kas kontsessioon on seotud Euroopa Liidu vahenditega rahastatava projekti ja/või programmiga.
10. Järelevalveasutuse ning läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Läbivaatamise menetluse täpsed tähtajad või vajaduse korral sellekohast teavet väljastava asutuse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ja e-posti aadress.
11. Varem *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viited ja kuupäevad seoses teates reklaamitud lepingu(te)ga.
12. Teate väljasaatmise kuupäev.
13. Muu asjakohane teave.

VIII LISA

TEATAVATE TEHNILISTE KIRJELDUSTE MÄÄRATLUSED

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „tehniline kirjeldus” – üks järgmistest:
 - a) ehitustööde riigikontsessioonide või ehitustööde kontsessioonide puhul eeskätt kontsessiooni andmise dokumentides sisalduv tehniliste ettekirjutuste kogum,

millega määratletakse materjali, toote või asja näitajad, mis võimaldavad neid kasutada avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija kavandatud viisil. Nende näitajate hulgas on keskkonna- ja kliimamõju tase, universaalnõuetele vastav kujundus (sealhulgas puuetega inimeste juurdepääs) ja vastavushindamine, ekspluatatsioonilised näitajad, ohutus või mõõtmed, sealhulgas kvaliteedi tagamise kord, terminoloogia, sümbolid, katsetamine ja katsetamismeetodid, pakendamine, märgistus ja etiketid, kasutusjuhendid, tootmisprotsessid ja -meetodid ehitustööde olemusringi mis tahes etapi jaoks; kõnealused näitajad hõlmavad ka ehitise kujunduse ja maksumusega seotud ettekirjutusi, samuti katsetamise, järelevalve ja ehitustööde vastuvõtmise tingimusi ning ehitusmeetodeid, tehnoloogiat ja kõiki muid tehnilisi tingimusi, mida avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija on võimeline kirjeldama vastavalt üldistele või erinormidele, mis seonduvad lõpetatud ehitustööde, materjali või koostisosadega;

- b) teenuste kontsessioonide puhul määratletakse dokumendis teenuste või asjade nõutud näitajad nagu kvaliteet, keskkonna- ja kliimamõju tase, universaalnõuetele vastav kujundus (sealhulgas puuetega inimeste juurdepääs) ja vastavushindamine, ekspluatatsioonilised näitajad, toote kasutamine, ohutus või mõõtmed, sealhulgas tootele esitatavad nõuded, mis puudutavad nime, mille all seda müüakse, terminoloogiat, sümboleid, katsetamist ja katsetamismeetodeid, pakendamist, märgistamist ja tähistamist, kasutusjuhendeid, tootmisprotsesse ja -meetodeid ning vastavuse hindamise kriteeriume;
2. „standard” – tunnustatud standardimisorgani poolt korduvaks või pidevaks kasutuseks kinnitatud tehniline kirjeldus, mille järgimine ei ole üldjuhul kohustuslik ja mis kuulub ühte alljärgnevatest kategooriatest:
- a) rahvusvaheline standard: rahvusvahelise standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard,
 - b) Euroopa standard: Euroopa standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard,
 - c) siseriiklik standard: siseriikliku standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard;
3. „Euroopa tehniline tunnustus” – positiivne tehniline hinnang selle kohta, et asi sobib teatavaks ettenähtud otstarbeks, kuna vastab oma omadustelt ehitustöödele esitatud nõuetele ja ettenähtud kasutustingimustele. Euroopa tehnilise tunnustuse väljastab liikmeriigi poolt selleks määratud tunnustusasutus;
4. „ühtne tehniline kirjeldus” – tehniline kirjeldus, mis on kehtestatud vastavalt liikmesriigi tunnustatud menetlusele, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*;
5. „tehniline etalon” – Euroopa standardimisorganite iga toode peale Euroopa standardite, mis on välja lastud turuvajaduste muutumist arvestavas korras.

IX LISA

AVALDAMISEGA SEOTUD TINGIMUSED

1. Teadete avaldamine

Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad peavad saatma artiklites 26 ja 27 osutatud teated Euroopa Liidu Väljaannete Talitusele ning need avaldatakse vastavalt järgmistele nõuetele:

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus avaldab artiklites 26 ja 27 osutatud teated.

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus annab avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijale artikli 28 lõikes 5 osutatud kinnituse.

2. Täiendava või lisateabe avaldamine

Avaliku sektori ja võrgustiku sektori hankijad avaldavad tehnilised kirjeldused ja lisadokumendid täielikult internetis.

3. Teadete elektrooniliselt saatmise vorm ja kord

Teate elektrooniliselt saatmise vorm ja kord on kättesaadavad internetis aadressil <http://simap.europa.eu>.

X LISA
ARTIKLIS 17 OSUTATUD TEENUSED

CPV kood	Kirjeldus
7511000-4 ja 85000000 -9 kuni 85323000 -9 (välja arvatud 85321000-5 ja 85322000-2)	Tervishoiu- ja sotsiaalteenused
75121000-0, 75122000-7, 75124000-1	Hariduse, tervishoiu ja kultuuri haldusteenused
75300000-9	Kohustusliku sotsiaalkindlustuse teenused
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Sotsiaaltoetuste teenused
98000000-3	Muud ühiskondlikud, sotsiaal- ja isikuteenused
98120000-0	Ametiühingute teenused
98131000-0	Usuorganisatsioonide teenused

XI LISA
ARTIKLI 4 LÕIKE 3 PUNKTIS B OSUTATUD EUROOPA LIIDU ÕIGUSAKTIDE
LOETELU

Piisavat avalikustamist tagava menetluse käigus antud õigusi, mis on antud objektiivsete kriteeriumide alusel, ei käsitata käesoleva direktiivi kohaste eri- või ainuõigustena. Järgmisena loetletakse menetlused, millega tagatakse eelnevalt Euroopa Liidu teiste õigusaktide alusel lubade andmise piisav läbipaistvus ning mida ei käsitata käesoleva direktiivi kohaste eri- või ainuõigustena:

- (a) Loa andmine maagaasirajatiste kasutamiseks vastavalt direktiivi 98/30/EÜ artiklis 4 sätestatud menetlusele.
- (b) Luba või pakkumuse esitamise ettepanek uute elektrijaamade ehitamiseks vastavalt direktiivi 96/92/EÜ sätetele.
- (c) Vastavalt direktiivi 97/67/EÜ artiklis 9 sätestatud menetlustele tegevuslubade andmine seoses postiteenustega, mis ei ole reserveeritud või mida ei reserveerita.
- (d) Menetlus loa andmiseks seoses tegevusega, mis hõlmab süsivesinike tootmist vastavalt direktiivile 94/22/EÜ.
- (e) Avalike teenuste lepingud määruse (EÜ) nr 1370/2007 tähenduses, mis on sõlmitud võistleva pakkumismenetluse alusel vastavalt selle artikli 5 lõikele 3.

XII LISA

PAKKUMUSTE JA OSALEMISTAOTLUSTE ELEKTROONILISEKS VASTUVÕTMISEKS VAJALIKE SEADMETEGA SEOTUD NÕUDED

1. Pakkumuste ja osalemistaotluste elektrooniliseks vastuvõtmiseks vajalikud seadmed peavad tehniliste vahendite ja asjakohaste menetluste abil vähemalt tagama, et:
 - (a) pakkumuste ja osalemistaotluste laekumise aja ja kuupäeva saab täpselt kindlaks määrata;
 - (b) on võimalik tagada, et enne kehtestatud tähtaega ei pääse keegi juurde eespool osutatud nõuete kohaselt edastatud andmetele;
 - (c) kui nimetatud juurdepääsukeeldu rikutakse, siis on võimalik tagada, et rikkumine on selgelt tuvastatav;
 - (d) üksnes volitatud isikutel on võimalik määrata ja muuta saabunud andmete avamise kuupäeva;
 - (e) kontsessiooni andmise menetluse eri etappides võib andmetele või osale andmetest juurde pääseda vaid volitatud isikute üheaegse tegevuse tulemusena;
 - (f) volitatud isikute üheaegne tegevus peab võimaldama andmetele juurdepääsu alles pärast ettenähtud kuupäeva;
 - (g) kõnealuste nõuete kohaselt laekunud ja avatud andmetele on võimalik juurde pääseda ainult isikuil, keda on volitatud nendega tutvuma ja
 - (h) pakkumuste autentimine peab toimuma kooskõlas käesoleva lisaga ette nähtud nõuetega.

XIII LISA
TEAVE, MIS AVALDATAKSE EELTEADETES SEOSSES SOTSIAALTEENUSTE JA
MUUDE ERITEENUSTE KONTSESSIOONIDEGA (millele on osutatud artikli 26
lõikes 3)

1. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad hankija andmetest.
2. Vajaduse korral meili- või internetiaadress, mis pakub juurdepääsu kirjeldustele ja mis tahes täiendavatele dokumentidele.
3. Avaliku sektori või võrgustiku sektori hankija liik ja peamine tegevusala.
4. CPV nomenklatuuri viitenumber või viitenumbrid, kui leping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
5. Teenuste kontsessioonide puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
6. Teenuste ja vajaduse korral hangitavate kaasnevate ehitustööde ja asjade kirjeldus.
7. Kontsessiooni(de) hinnanguline kogumaksumus; kui kontsessioon on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
8. Osalemistingimused.
9. Vajaduse korral tähtaeg/tähtajad, mille jooksul tuleb avaliku sektori hankijaga või võrgustiku sektori hankijaga ühendust võtta seoses osalemisega.
10. Vajaduse korral kohaldatava kontsessiooni andmise menetluse põhijoonte lühikirjeldus.
11. Muu asjakohane teave.